Evaluační zpráva

Mid-term evaluace realizace strategie komunitně vedeného místního rozvoje

MAS Moravská cesta

Schváleno Kontrolní komisí MAS Moravská cesta dne 11.2.2019

Verze č. 1

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Obsah

1. Cíle mid-term evaluace realizace SCLLD na úrovni MAS 6
2. Odpovědi na evaluační otázky, doporučení (opatření) 7
Oblast A – Interní procesy a postupy implementace SCLLD na úrovni nositele SCLLD 7
Hodnocené procesy 8
Sebehodnocení jednotlivých procesů a činností 9
Oblast B – Relevance SCLLD 27
EO: B.1 Do jaké míry jsou východiska pro realizaci SCLLD, tj. závěry SWOT analýzy a Analýzy problémů a potřeb (APP) a identifikovaná rizika stále platná? 28
Zdroje dat/informací 39
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 39
Odpovědi na evaluační podotázky 40
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 41
EO: B.2 Do jaké míry odpovídají cíle a opatření SCLLD aktuálním problémům a potřebám území MAS? 42
Zdroje dat/informací 42
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 42
Odpovědi na evaluační podotázky 42
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 43
EO: B.3 Do jaké míry jsou alokované finanční prostředky na jednotlivá Opatření/fiche Programových rámců dostatečné pro vyřešení identifikovaných problémů a potřeb v území MAS? 44
Zdroje dat/informací 44
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 44
Odpovědi na evaluační podotázky 44
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 45
EO: B.4 Do jaké míry obsahují Programové rámce právě taková Opatření/Fiche, o které je ze strany potenciálních žadatelů zájem? 46
Zdroje dat/informací 46
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 46
Odpovědi na evaluační podotázky 46
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 47
Oblast C – Výstupy a výsledky implementace SCLLD 48
EO C.1 V jaké fázi realizace se SCLLD k 31. 12. 2018 nachází (do jaké míry je průběh realizace v souladu s plánovaným harmonogramem výzev)? 50
Zdroje dat/informací 50
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 50
Záznamy, které MAS vytvoří při zodpovídání EO, a které použije pro její zodpovězení 50
Odpovědi na evaluační podotázky 50

Odpověď na evaluační otázku, doporučení 51
EO C.2 Do jaké míry přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů (věcný a finanční pokrok realizace SCLLD)? 52
Zdroje dat/informací 52
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 52
Odpovědi na evaluační podotázky 53
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 55
C.3 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účelně (tj. do jaké míry intervence splnila svůj účel)? 55
Zdroje dat/informací 55
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 55
Odpovědi na evaluační podotázky 56
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 57
C.4 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účinně a do jaké míry přinesly i neplánované (pozitivní i negativní) účinky? 57
Zdroje dat/informací 58
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 58
Odpovědi na evaluační podotázky 58
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 59
C.5 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosahování specifických cílů opatření/fichí Programových rámců? 60
Zdroje dat/informací 60
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 60
Odpovědi na evaluační podotázky 60
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 61
C.6 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidané hodnoty LEADER/CLLD? 62
Zdroje dat/informací 62
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 62
Odpovědi na evaluační podotázky 62
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 64
C.7 Do jaké míry podpořily intervence Programu rozvoje venkova místní rozvoj ve venkovských oblastech? 64
Zdroje dat/informací 64
Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat 64
Odpovědi na evaluační podotázky 65
Odpověď na evaluační otázku, doporučení 66
3. Manažerské shrnutí výstupů a výsledků dosavadní implementace SCLLD 68
3.1 Evaluační postup 72
3.2 Harmonogram zpracování mid-term evaluace 72

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Přehled osob zapojených do evaluace v Oblasti A – Interní procesy a postupy implementace SCLLD na úrovni MAS 7
Tabulka 2 – Sebeevaluační tabulka – 1. Proces: Příprava výzev 9
Tabulka 3 – Sebeevaluační tabulka – 2. Proces: Vyhlášení výzev a příjem žádostí 14
Tabulka 4 – Sebeevaluační tabulka – 3. Proces: Hodnocení žádosti o dotaci a výběr projektů 18
Tabulka 5 – Sebeevaluační tabulka – 4. Proces: Animační činnost 22
Tabulka 6 – Sebeevaluační tabulka – 5. Proces: Financování realizace SCLLD z IROP 4.2 25
Tabulka 7 – Jednoduchá intervenční logika opatření/fichí programových rámců schválené SCLLD 28
Tabulka 8 – Přehled kontextových ukazatelů o území MAS Moravská cesta 39
Tabulka 9 – Skutečný harmonogram klíčových činností mid-term evaluace SCLLD MAS Moravská cesta 72

Seznam zkratek

APP	- Analýza problémů a potřeb
CP SZIF	- Centrální pracoviště Státního zemědělského intervenčního fondu
ČR	- Česká republika
ČSÚ	- Český statistický úřad
EO	- Evaluační otázka
EU	- Evropská unie
EZFRV	- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FNaP	- Formální náležitosti a přijatelnost
IROP	- Integrovaný regionální operační program
MAS	- Místní akční skupina
MMR–ORP	- Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor regionální politiky
MPIN	- Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014–2020
NS MAS	- Národní síť Místních akčních skupin ČR
OPZ	- Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	- Operační program Životní prostředí
PR	- Programový rámec
PRV	- Program rozvoje venkova
RO SZIF	- Regionální pracoviště Státního zemědělského intervenčního fondu
ŘO	- Řídicí orgán
SCLLD	- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SZIF	- Státní zemědělský intervenční fond
VH	- Věcné hodnocení
IP	- Interní postupy

1. Cíle mid-term evaluace realizace SCLLD na úrovni MAS

Cílem mid-term evaluace realizace SCLLD MAS Moravská cesta je provedení hodnocení realizace integrované strategie komunitně vedeného místního rozvoje na úrovni nositele, tj. MAS Moravská cesta, v programovém období 2014–2020. Hodnotitel (evaluátor) provádí evaluaci na základě Zadání vydaného MMR-ORP[1].

MAS Moravská cesta provádí hodnocení s využitím předepsaných metod a postupů a za dodržení minimálního stanoveného rozsahu šetření zodpovídá stanovené evaluační otázky a jejich podotázky (v Oblasti B a C) a vyhodnotí stanovené procesy a činnosti (v Oblasti A).

Cíli mid-term evaluace realizace SCLLD je:

1. zhodnotit relevanci nastavení (zacílení) Programových rámců SCLLD za účelem včasné identifikace případných nedostatků a prevence nevyčerpání alokace v jednotlivých Programových rámcích,
2. zhodnotit nastavení činností a procesů realizovaných MAS Moravská cesta v souvislosti s implementací SCLLD za účelem včasné identifikace jejich špatného nastavení, odstranění nedostatků a zefektivnění činností a procesů,
3. zhodnotit pokrok v plnění cílů Programových rámců SCLLD a identifikace případných bariér a definice vhodných opatření vedoucích k lepšímu naplňování (dosahování) stanovených cílů,
4. zhodnotit a prokázat případný příspěvek SCLLD ke vzniku přidané hodnoty v území MAS Moravská cesta.

Souhrnně lze tedy říci, že mid-term evaluace realizace SCLLD slouží k:

1. včasnému rozpoznání případných nedostatků v nastavení a realizaci SCLLD,
2. navržení vhodných opatření pro eliminaci identifikovaných nedostatků, přičemž ideálně by mělo být následujícím krokem, který však již není součástí samotné evaluace:
    a. vytvoření předpokladů pro zavedení navržených opatření do praxe a jejich následná implementace.

Hlavním uživatelem výstupů mid-term evaluace je místní akční skupina Moravská cesta jako nositel SCLLD - Deme furt dopředô a necófnêm.

[1] Viz http://mmr.cz/cs/Microsites/Uzemni-dimenze/Evaluace-IN.

2. Odpovědi na evaluační otázky, doporučení (opatření)

Oblast A – Interní procesy a postupy implementace SCLLD na úrovni nositele SCLLD

MAS Moravská cesta provádí evaluaci interních procesů a postupů implementace SCLLD na úrovni MAS vyplněním níže uvedených sebeevaluačních tabulek, a to na základě **svých znalostí a zkušeností z dosavadní realizace SCLLD**. Na hodnocení oblasti A se v MAS Moravská cesta podíleli pracovníci MAS/členové orgánů MAS/ostatní, uvedení v tabulce č. 1.

Tabulka 1 – Přehled osob zapojených do evaluace v Oblasti A – Interní procesy a postupy implementace SCLLD na úrovni MAS

Jméno	Pracovník MAS / člen orgánu MAS / ostatní
Ing. Miloslava Hrušková	Pracovník MAS Moravská cesta
Ing. Aneta Műllerová	Pracovník MAS Moravská cesta
Julie Zendulková	Pracovník MAS Moravská cesta
Veronika Ondřejová	Ostatní (DPP)
Marie Šuláková	Ostatní (DPP)
Lea Galušková	Ostatní (DPP)
Martina Svatošová	Ostatní (DPP)

Účelem hodnocení v Oblasti A je pomocí zralé úvahy identifikovat nejdůležitější pozitiva a negativa, nikoliv zpracovat vyčerpávající výčet pozitiv a negativ. MAS Moravská cesta se zaměřuje právě na taková, pro která lze navrhnout vhodná opatření s vysokou pravděpodobností jejich implementace (v aktuálním, případně budoucím programovacím období).

Níže uvedené tabulky MAS vyplnila na základě **svých zkušeností a znalostí**. Postup vyplnění jednotlivých hodnotících tabulek je následovný:

1. ***MAS u každého procesu zváží a zodpoví následující otázky:***
   - *Jak jsme tuto činnost dělali?*
   - *Kdo tuto činnost vykonával?*
   - *Proč jsme postupovali tak, jak jsme postupovali?*
   - *Co konkrétně nám v rámci dané činnosti působí největší problém/y?*
   - *Jak bychom mohli příště postupovat lépe (efektivněji, správně)?*
   - *Daří se nám dodržovat termíny, které jsme si nastavili? Pokud ne, proč tomu tak je?*
   - *Jaké postupy a činnosti se nám osvědčily?*
2. ***Na základě odpovědí na výše uvedené otázky k jednotlivým činnostem MAS do tabulky zapíše:***
   - *Nalezená pozitiva provádění dané činnosti (případy dobré praxe v dané činnosti, klíčové faktory činnosti na její správné a efektivní fungování)*
   - *Nalezená negativa provádění dané činnosti (případy špatné praxe v dané činnosti, klíčové negativní skutečnosti, nedostatky, které negativně ovlivňují provádění dané činnosti na MAS),*
   - *Návrh opatření, jak se v budoucnu daným negativům vyhnout, opatření pro zlepšení (zrychlení, zefektivnění) dané činnosti.*

3. ***Formulace (výběr) klíčových závěrů k danému procesu v části „Klíčové závěry“.***

Při hodnocení jednotlivých procesů, respektive činností MAS Moravská cesta využívá zejména následující zdroje dat a informací / metody:

- analýzy obsahu příslušných interních dokumentů[2] a záznamů[3] MAS (např. Implementační část SCLLD, interní postupy MAS ve vztahu k implementaci jednotlivých Programových rámců, seznamy žadatelů, záznamy z hodnocení a výběru projektů, analýza rizik – zejména rizika finanční a organizační atp.),
- analýzy dat a informací z MS2014+ (ve vztahu k výzvám MAS, hodnocení MAS atd.),
- brainstorming/skupinová diskuse pracovníků MAS.

Hodnocené procesy

MAS Moravská cesta hodnotí následující procesy probíhající na MAS:

1. **Proces: Příprava výzev**
2. **Proces: Vyhlášení výzev a příjem žádostí**
3. **Proces: Hodnocení žádostí o dotaci a výběr projektů**
4. **Proces: Animační činnost (animace a komunikace)**
5. **Proces: Financování realizace SCLLD z IROP 4.2**

[2] Dokument – předepisuje určité postupy (tj. např. Interní postupy MAS pro IROP apod.).
[3] Záznam – poskytuje důkaz o tom, že postupy jsou realizovány v souladu s dokumenty (tj. záznam je např. zápis z jednání výběrového orgánu, prezenční listina atp.).

Sebehodnocení jednotlivých procesů a činností

Tabulka 2 – Sebeevaluační tabulka – 1. Proces: Příprava výzev

1. Proces: Příprava výzev			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Shromáždění podkladů (vzorů, šablon, sledování aktualizací)	• Snadná orientace v podkladech, příručkách a postupech, které jsou přehledně zveřejňovány ze strany ŘO na webových stránkách včetně aktualizací (OPZ, IROP, PRV)	• Špatná orientace v dokumentech k výzvě – veškeré podklady pro MAS jsou dostupné pouze na webu NS MAS a nepřehledně – na webu OPŽP chybí záložka pro MAS s relevantními dokumenty a jejich verzemi (OPŽP) • Nadměrná administrativní zátěž při studiu obsáhlých dokumentů k výzvám (IROP)	• Spolupráce s NS MAS a ŘO v oblasti poskytování dokumentů pro MAS (OPŽP) • Spolupráce s NS MAS a ŘO – doporučení ke zjednodušení dokumentace k výzvám (IROP) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Příprava textu výzvy (vč. návrhu alokace výzvy)	• Snadná práce s dostupnou šablonou výzvy poskytnutou ze strany ŘO (OPZ, OPŽP) • Velkým přínosem byla možnost osobní konzultace se zástupci ŘO OPZ při přípravě a nastavení výzvy s cílem snížení chyb při kontrole výzvy (OPZ)	• Obtížný výběr a nastavení indikátorů z důvodu neznalosti prostředí a prvotní realizace (OPZ, IROP) • Nadměrná administrativní zátěž při přípravě výzvy – několikrát v průběhu přípravy proběhla modifikace výzvy, nutnost opakovaných oprav (IROP)	• Spolupráce s NS MAS a ŘO v oblasti tvoření příruček a vysvětlujících dokumentů (OPZ, IROP) • Spolupráce s NS MAS a ŘO v oblasti zjednodušení sledovaných indikátorů (OPZ, IROP) • Spolupráce s NS MAS a ŘO – zachování platnosti vzoru výzvy od začátku zpracování po schválení (IROP) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

1. Proces: Příprava výzev			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Příprava součástí výzvy (např. kontrolní listy, preferenční kritéria)	• Snadná práce s dostupnými šablonami pro hodnocení projektů (zápis, prezenční listina, kontrolní listy) ze strany ŘO a snížení tak časové náročnosti přípravy výzvy ze strany MAS (OPZ, OPŽP) • Snadná příprava preferenčních kritérií – byla poskytnuta ze strany ŘO (kritéria FN a P, kritéria Věcného hodnocení) i s vysvětlujícím popisem, jak postupovat s vyhodnocením daného kritéria (OPZ) • Profesionální konzultace kritérií s ŘO a volnost v nastavení počtu kritérií věcného hodnocení (OPŽP) • Jednoznačné nastavení kontrolních listů, na základě zkušeností z předchozího programovacího období (PRV)	• Nepochopení, jakým způsobem vyhodnocovat daná kritéria u projektů z důvodu první realizace OPŽP ze strany MAS (OPŽP)	• Seminář pro zástupce MAS věnující se hodnocení projektů (FN a P, Věcné hodnocení) (OPŽP) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Schválení výzvy odpovědným orgánem MAS	• Součinnost rozhodovacího orgánu s kanceláří MAS	• Neidentifikována	• Není relevantní
Příprava interních předpisů (postupů) pro implementaci	• Nebyla povinnost zpracování IP (OPZ, OPŽP)	• Neúměrně dlouhý (půlroční) schvalovací proces IP a z toho	• Spolupráce s NS MAS a ŘO – zachování platnosti vzoru interních

1. Proces: Příprava výzev			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
PR, vč. jejich schvalování odpovědnými orgány MAS		vyplývající obtížná orientace v aktualizacích a dodatečných požadavcích ze strany ŘO (IROP)	postupů od začátku zpracování po schválení (IROP) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Uveřejňování informací (např. avíza výzev, pozvánky, výzvy ad.) a komunikace s potenciálními žadateli	• Na webu MAS uveřejňování pozvánek na semináře i s informačními letáky o dotačních možnostech (zjednodušené shrnutí výzvy včetně aktivit, dotace) • Na základě znalosti území MAS zasílání těchto informací i prostřednictvím e-mailu potenciálním žadatelům a jejich přímé oslovení	• Neidentifikována	• Není relevantní
Komunikace s nadřazenými orgány při přípravě výzev	• Vstřícný přístup ze strany ŘO při přípravě výzvy (možnost osobních konzultací) a nastavení indikátorů (OPZ, OPŽP, PRV) • Dostupnost nejen e-mailových ale i telefonických kontaktů a přesné rozdělení kompetencí mezi zástupce ŘO – MAS věděla, na koho se přesně obrátit (OPZ, OPŽP, PRV)	• Nejasné nastavení kompetencí mezi ŘO a ministerstvem – nebylo jasné, na koho se obracet při přípravě výzvy (IROP)	• Spolupráce s NS MAS a ŘO – jasné nastavení určeného pracovníka pro konzultace s MAS při přípravě výzvy (IROP) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

Klíčové závěry/zjištění a doporučení k 1. Procesu: Příprava výzev:

Naše MAS ve sledovaném období připravovala výzvy do čtyř operačních programů, tj. OPZ (3 výzvy), OPŽP (1 výzva), PRV (3 výzvy, poslední výzva byla vyhlášena až 7. 1. 2019) a IROP (2 výzvy). Příprava výzev měla u každého operačního programu svá specifika. Uvádíme shrnutí nejdůležitějších pozitiv a negativ včetně návrhů na eliminaci problémů.

OPZ – Velkým přínosem byla možnost osobní konzultace se zástupci ŘO OPZ při přípravě a nastavení výzvy s cílem snížení chyb při kontrole výzvy. Dále jsme ocenili snadnou přípravu preferenčních kritérií – kritéria nám byla poskytnuta ze strany ŘO (kritéria FN a P, kritéria Věcného hodnocení) i s vysvětlujícím popisem, jak postupovat s vyhodnocením daného kritéria. Při schvalování výzev Výborem spolku nevznikly žádné problémy.

Problémy vznikaly pouze při nastavování indikátorů, bylo pro nás obtížné správně vybrat relevantní indikátory a k nim stanovit hodnoty. Docházelo k tomu zejména z důvodů neznalosti prostředí, a proto v budoucnu budeme při nastavování indikátorů úzce spolupracovat s relevantními pracovníky ŘO OPZ. Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

OPŽP – Velkým ulehčením práce při přípravě výzvy pro nás byla možnost práce s dostupnými šablonami pro přípravu výzvy a hodnocení projektů (zápis, prezenční listina, kontrolní listy) ze strany ŘO a snížení tak časové náročnosti přípravy výzvy ze strany MAS. Ocenili jsme profesionální konzultace kritérií s ŘO a volnost v nastavení počtu kritérií věcného hodnocení. Naopak práci nám ztížila špatná orientace v dokumentech k výzvě – veškeré podklady pro MAS jsou dostupné pouze na webu NS MAS a nepřehledně – chybí záložka pro MAS přímo na webu OPŽP s dokumenty pro MAS a jejich verze. Díky tomu nám trvalo delší dobu, než jsme se ve všech dokumentech správně zorientovali. Opatřením k nápravě je v tomhle případě spolupráce s NS MAS a ŘO v oblasti poskytování dokumentů pro MAS a za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

IROP – Pozitivem při zpracování výzev IROP byla součinnost s rozhodovacím orgánem MAS. Negativem pro nás byla nadměrná administrativní zátěž při přípravě výzvy – několikrát v průběhu přípravy proběhla modifikace výzvy, což znamenalo nutnost opakovaných oprav a tím vyšší pravděpodobnost vzniku chyb z nepozornosti. Komplikací pro nás byl neúměrně dlouhý (půlroční) schvalovací proces IP a z toho vyplývající obtížná orientace v aktualizacích a dodatečných požadavcích ze strany ŘO IROP. Dále nebylo úplně zřejmé nastavení kompetencí mezi ŘO a ministerstvem – nebylo jasné, na koho se obracet při přípravě výzvy. Řada vzniklých problémů může být vyřešena spolupráce s NS MAS a ŘO – jasné nastavení určeného pracovníka pro konzultace s MAS při přípravě výzvy a zachování platnosti vzoru interních postupů od začátku zpracování po schválení. Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

PRV – Velkou výhodou při přípravě výzev pro nás byla zkušenost z předchozího programovacího období. Přestože došlo k řadě změn v administrativních postupech přípravy výzvy, bylo možné vše konzultovat s jasně určenými pracovníky jak na CP SZIF, tak RO SZIF. Orientace v podkladech, příručkách a postupech byla pro nás bezproblémová, v procesu přípravy výzvy jsme nezaznamenali žádné problémy.

Tabulka 3 – Sebeevaluační tabulka – 2. Proces: Vyhlášení výzev a příjem žádostí

2. Proces: Vyhlášení výzev a příjem žádostí			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Shromáždění metodických podkladů pro práci s MS2014+/PF	• Jasná orientace v metodických pokynech – ŘO zveřejnil veškeré podklady pro práci s MS2014+/PF na svých webových stránkách a informoval MAS prostřednictvím e-mailu (OPZ, PRV)	• Nejasná orientace v metodických pokynech - nebylo zřejmé, dle jakých postupů zadávat výzvy (OPŽP, v první výzvě i IROP)	• Informovat NS MAS o absenci postupů a příruček ze strany OPŽP (OPŽP) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Školení	• Účast zástupců MAS na interaktivních/praktických seminářích pro práci se systémem MS2014+ při zadávání výzev a kritérií a následném hodnocením projektů (OPZ) • Účast na diskusních seminářích zaměřených na dotazy a problémy MAS – získání aktuálních informací před přípravou výzev (výzva, hodnocení, termíny, metodiky a postupy) (OPŽP) • Praktické využití výstupů ze seminářů (PRV)	• Nedostatečné využití výstupů ze seminářů - semináře pro práci se systémem MS2014+ ze strany OPZ probíhaly pro velké skupiny zástupců MAS (z důvodu velké poptávky ze strany MAS), příčinou bylo, že ostatní ŘO tento typ seminářů neposkytovaly • Časová náročnost při účasti na seminářích - školení a semináře probíhají jen v Praze (OPŽP, OPZ)	• Apelovat na NS MAS, aby semináře byly zajištěny i v Olomouci či Brně (OPŽP, OPZ) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Zadání výzvy do MS/PF	• Snadná práce v systému MS - ŘO poskytl MAS Příručku	• Obtížné zadávání kritérií do systému MS (IROP)	• Informovat NS MAS o vzniklých problémech

	s podrobným návodem, jak zadat výzvu do MS (OPZ) • Využití konzultací s určeným pracovníkem ŘO, na kterého se obracet v případě problému při zadávání výzvy v MS (OPZ) • Součinnost s ŘO a konkrétní naplánování termínu, kdy bude probíhat ověření výzvy v systému (OPŽP) • Bezproblémové a jednoduché zadávání výzvy do PF (PRV)		• Informovat ŘO a NS MAS o problémech se zadáváním kritérií – doporučení k vytvoření metodiky k zadávání kritérií • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Provádění změn ve výzvách	• Součinnost a pomoc ze strany ŘO OPZ (OPZ) • Bezchybné nastavení výzvy, nebyla nutnost provádění změn (OPŽP, PRV)	• Neidentifikována	• Není relevantní
Příprava a realizace semináře pro žadatele	• Včasné oslovení regionu o přípravě výzev a semináře pro žadatele a následně pro příjemce • Vysoká účast a zájem •	• Neidentifikována	• Není relevantní
Konzultační činnost pro žadatele (průběh, množství dotazů, složitost dotazů, dostupnost informací)	• Žadatelé se po konaném semináři obraceli na pracovníky MAS a konzultace probíhaly většinou osobně v kanceláři MAS • Mnoho dotazů se týkalo rozpočtu projektu a způsobilých výdajů, ale také nastavení indikátorů – pokud pracovníci MAS neznali jasnou odpověď, zasílal se dotaz přímo na pracovníky ŘO, kteří vždy ochotně a rychle reagovali (OPZ, OPŽP, PRV)	• Neidentifikována	• Není relevantní

Příjem žádostí o dotaci (PRV – listinné přílohy)	• Žadatelům bylo doporučováno ze strany MAS podat žádost min. 2 dny před koncem uzavření výzvy, aby se předešlo možným komplikacím v případě nefunkčnosti systému • Profesionální konzultace a metodická pomoc při předkládání žádostí o dotaci (elektronický podpis, nahrávání příloh)	• Neidentifikována	• Není relevantní
Informování o výzvách (kdo, kdy, kým, mají žadatelé potřebné informace?)	• Uveřejňování pozvánek na webu MAS, ale i s informačními letáky o dotačních možnostech (zjednodušené shrnutí výzvy včetně aktivit, dotace) • Na základě znalosti území MAS zasílání těchto informací i prostřednictvím e-mailu potenciálním žadatelům a jejich přímé oslovení	• Neidentifikováno	• Není relevantní

Klíčové závěry/zjištění a doporučení k 2. Procesu: Vyhlášení výzev a příjem žádostí:

Naše MAS ve sledovaném období vyhlásila výzvy ve všech čtyřech operačních programech, tj. OPZ (3 výzvy), OPŽP (1 výzva), PRV (3 výzvy, poslední výzva byla vyhlášena až 7. 1. 2019) a IROP (2 výzvy). Příprava výzev měla u každého operačního programu svá specifika. Uvádíme shrnutí nejdůležitějších pozitiv a negativ včetně návrhů na eliminaci problémů.

OPZ – Řídící orgán OPZ byl velmi nápomocný MAS při vyhlašování výzev. Připravili jasné a přehledné metodické pokyny, jak pro přípravu výzvy textově, tak i její zadání do systému MS2014+. Mezi velký přínos MAS hodnotí účast na interaktivních/praktických seminářích zaměřených na práci se systémem MS2014+ (vyhlášení výzvy a hodnocení projektů). Neocenitelná byla také pomoc ze strany ŘO při konzultacích a problémech, které se vyskytly při přípravě výzvy. Mezi negativa se musí zařadit především nefunkčnost systému MS2014+, jak při zadávání výzev MAS, tak i při zadávání žádostí o dotaci ze strany žadatelů, kteří se museli naučit pracovat ještě i v systému IS ESF. Východiskem se jeví navázání lepší spolupráce a předávání informací o problémech mezi MAS, NS MAS a ŘO.

OPŽP – Velmi pozitivně vnímáme aktivní součinnost se zástupci ŘO OPŽP a možnost účasti MAS na diskusních seminářích věnujících se vyhlašování výzev a hodnocení projektů. Dále byli pro MAS určení pracovníci, se kterými byla možnost konzultace jakýchkoli dotazů. V neposlední řadě oceňujeme poskytnutí šablony pro výzvy a přílohy, tím se výrazně zkrátil čas a chybovost při přípravě výzev. ovšem problematická pro MAS byla orientace v metodických pokynech, jelikož pro MAS nebyl ze strany OPŽP připraven prostup pro zadávání výzev a kritérií. O tomto problému MAS informovala NS MAS, aby došlo ke zlepšení situace.

IROP – Ze strany ŘO IROP nebyly jasně stanoveny metodické pokyny, jak postupovat při přípravě výzev, především v systému MS2014+ a jakým způsobem zadávat do systému kritéria, pokud byla výzva na více aktivit s různými typy kritérií. Z toho vyplývá i velmi dlouhá příprava výzev a zdlouhavý proces schvalování ze strany ŘO i v návaznosti na průběžnou změnu nových šablon na výzvy a podmínek. Velmi problematická byla práce se systémem MS2014+ z důvodu jeho nefunkčnosti a také pokud se vyskytla nějaká chyba, nebyla možná okamžitá spolupráce se zástupci ŘO, dostupný byl pouze e-mail. Předcházení těmto problémům lze jen průběžně informovat NS MAS a také žadatele upozornit na možné problémy se systémem, které mohou nastat, a proto nenechávat odevzdání žádostí na poslední chvíli.

PRV – Při přípravě výzev v rámci PRV byla možnost průběžné konzultace s ŘO a také velmi pozitivně vnímáme poskytnutí všech metodických pokynů a možnost účasti na seminářích pořádaných pro MAS, odkud si pracovníci dovezli prakticky využitelné výstupy.

Tabulka 4 – Sebeevaluační tabulka – 3. Proces: Hodnocení žádosti o dotaci a výběr projektů

3. Proces: Hodnocení žádostí o dotaci a výběr projektů			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Školení hodnotitelů (věcné hodnocení)	• Součinnost hodnotitelské komise s kanceláří MAS	• Velmi časové náročné, jak z hlediska přípravy podkladů pro hodnocení, tak samotného školení pro hodnotitele	• Zaměřit se na výběr hodnotitelů s ohledem na jejich odbornost a časovou náročnost procesu hodnocení • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Kontrola FNaP (vč. opakované kontroly, je-li to dle pravidel příslušného programu možné)	• Jasný proces hodnocení – ŘO poskytl stručná kritéria pro kontrolu FNaP a hodnocení proběhlo bez komplikací (OPZ) • Jasně stanovená kritéria ze strany ŘO OPŽP – možnost konzultace při vyhodnocování kritérií s ŘO (OPŽP) • Stanovení kritérií pro kontrolu FNaP (PRV)	• Časová náročnost a velké množství příloh (složitá orientace při jejich kontrole) (OPŽP, IROP)	• Dostatečná časová rezerva pro studium metodik • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Spolupráce s (externími) hodnotiteli (výběr, zadávání, komunikace, kvalita výstupů – částkových kontrolních listů atp.)	• Na základě znalosti území a odborníků v orientující se v dané problematice byl výběr zpracovatele posudků snadný (OPZ, OPŽP) • Odborníkovi byly předány veškeré materiály vztahující se k projektu (žádost, přílohy) a odborník byl také seznámen s kritérii věcného hodnocení (OPZ, OPŽP)	• neidentifikováno	• není relevantní

3. Proces: Hodnocení žádostí o dotaci a výběr projektů			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
	• Ochota oslovených členů MAS zapojit se do hodnocení projektů i vzhledem k časové náročnosti (OPŽP)		
Příprava a předávání podkladů členům hodnotícího orgánu, předání podkladů (záznamy)	• Hodnotitelé ocenili vypracování odborných posudků pro každý projekt – lepší orientace v problematice a pochopení souvislostí (OPZ, OPŽP) • Osobní předávání podkladů v kanceláři MAS a možnost konzultace a zodpovídání dotazů hodnotitelů (OPZ, OPŽP, IROP)	• Časová náročnost na prostudování podkladů pro věcné hodnocení a absence odborníků v oblasti OPZ v členské základně MAS •	• Provést průzkum území, zda se zde nachází odborníci či organizace věnující se oblasti OPZ • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Informování o datech jednání orgánů MAS (vč. komunikace s ŘO, příprava pozvánek, distribuce, dodržování lhůt stanovených ŘO a v interních postupech k jednotlivým programovým rámcům)	• Informace o konání jednání orgánů byly zasílány členům orgánů prostřednictvím e-mailu a probíhalo potvrzování účasti • Stanovené lhůty byly dodržovány	• neidentifikováno	• není relevantní
Věcné hodnocení výběrovým orgánem MAS (vč. např. zpracování závěrečného kontrolního listu a zápisu)	• Výběrový orgán ocenil vypracování odborného posudku odbornou osobou (OPZ, OPŽP)	• neidentifikováno	• není relevantní

3. Proces: Hodnocení žádostí o dotaci a výběr projektů			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Vyřizování přezkumného řízení	• není relevantní	• není relevantní	• není relevantní
Uveřejňování záznamů (přehled podpořených projektů, zápisy atp.)	• Záznamy z hodnocení projektů byly včas uveřejňovány na webových stránkách MAS přímo v záložce věnující se výzvám MAS	• neidentifikováno	• není relevantní
Informování žadatelů o výsledcích hodnocení FNaP a VH (prostřednictvím MS2014+/ e-mailem)	• Žadatelé byli vždy prostřednictvím depeše včas informování o výsledku každé fáze hodnocení projektu – v systému je možné i sledování přečtení této depeše • Po přepnutí stavu projektu do jiné fáze a při zaslání depeše je žadateli zaslána i informující sms o příchozí depeši k projektu • Osobní přístup k žadatelům při informování o výsledcích hodnocení (PRV)	• Žadatelé byli zvyklí na e-mailový kontakt a nenastavili si i upozornění na telefon formou sms o příchozí depeši do MS (OPZ, IROP, OPŽP)	• Upozorňovat žadatele na nastavení zasílání upozornění na telefon formou sms (OPZ, IROP, OPŽP) • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Postoupení vybraných žádosti řídícím orgánům (MS/Portál farmáře)	• neidentifikováno	• neidentifikováno	• Není relevantní

Klíčové závěry/zjištění a doporučení k 3. Procesu: Hodnocení žádostí o dotace a výběr projektů:

Naše MAS ve sledovaném období vyhlásila výzvy ve všech čtyřech operačních programech, tj. OPZ (3 výzvy), OPŽP (1 výzva), PRV (3 výzvy, poslední výzva byla vyhlášena až 7.1.2019) a IROP (2 výzvy). Hodnocení žádostí a výběr projektů mělo u každého operačního programu svá specifika, uvádíme shrnutí nejdůležitějších pozitiv a negativ včetně návrhů na eliminaci problémů.

OPZ – V rámci hodnocení FN a P nenastaly žádné problémy díky poskytnutým kritériím ze strany ŘO orgánu a jasně stanoveným pokynům k hodnocení. Věcné hodnocení také hodnotíme pozitivně s ohledem na ochotu členů MAS zapojit se do hodnotícího procesu v rámci OPZ. Hodnotitelé ocenili především možnost zúčastnit se jednání, na kterém obdržely veškeré podklady k hodnocení i návod, jak postupovat při hodnocení. Velmi pozitivně bylo vnímáno vypracování odborných posudků ze strany externího odborníka. Na druhé straně byla velmi časově náročná příprava podkladů pro hodnocení i školení hodnotitelů. Problém byl zaznamenán především v rámci MS2014+, kdy žadatelé nebyly zvyklí na sledování depeší v systému a nastavení si upozornění na telefonu formou SMS při příchodu depeše do systému. Poté začala MAS všechny uživatele upozorňovat na nutnost nastavení si telefonního čísla v systému.

OPŽP – Pozitivní přístup ze strany ŘO při vyhodnocování žádostí – možnosti konzultací. Hodnotitelé velmi ocenili vypracované odborné posudky, které pomohly k lepší orientaci v podkladech nutných k vypracování hodnocení. Pozitivum vidíme i v členské základně MAS, kde jsou odborníci věnující se problematice OPŽP. Mezi negativa lze zařadit velmi administrativně náročný proces hodnocení projektů s ohledem na množství příloh žádosti i úzce zaměřenou odbornou problematiku. S ohledem na tuto zkušenost je nutné v dalších výzvách počítat s časovou náročností administrativních procesů v rámci OPŽP. Problém byl zaznamenán především v rámci MS2014+, kdy žadatelé nebyly zvyklí na sledování depeší v systému a nastavení si upozornění na telefonu formou SMS při příchodu depeše do systému. Poté začala MAS všechny uživatele upozorňovat na nutnost nastavení si telefonního čísla v systému.

IROP – Ochota členů MAS zapojit se a věnovat čas hodnocení projektů i se spojeným školením před samotným hodnocením projektů. Projekty předkládané v rámci IROP jsou velmi časově náročné na kontrolu příloh (studie proveditelnosti, projektová dokumentace) a orientaci v nich. Problém byl zaznamenán především v rámci MS2014+, kdy žadatelé nebyly zvyklí na sledování depeší v systému a nastavení si upozornění na telefonu formou SMS při příchodu depeše do systému. Poté začala MAS všechny uživatele upozorňovat na nutnost nastavení si telefonního čísla v systému.

PRV - Pozitivně hodnotíme stanovení hodnotících kritérií ze strany ŘO pro kontrolu FN a P a také osobní přístup k žadatelům při informování o výsledcích hodnocení. Negativa se objevila v časové náročnosti přípravy podkladů pro hodnocení a jejich následné shromažďování a nahrává do Portálu farmáře.

Tabulka 5 – Sebeevaluační tabulka – 4. Proces: Animační činnost

4. Proces: Animační činnost (animace a komunikace)			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Volba nástrojů komunikace (např. web MAS, web obcí, mikroregionu, tištěná média, letáky atp.)	• Pravidelné přidávání novinek na webové stránky, FB • Čtvrtletní newsletter MAS, 1x ročně vydávání zpravodaje MAS a novin Doma na Hané	• Nedostatečné předávání informací od členů MAS směrem k veřejnosti	• Najít další informační kanály • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Příprava informačních článků/tiskových zpráv apod. (příp. schvalování)	• Pravidelné informování veřejnosti prostřednictvím webových stránek a FB, nárazově prostřednictvím obecních zpravodajů	• MAS nemá odborníka na psaní tiskových zpráv a PR organizace	• Pravidelná spolupráce s médii • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Uveřejňování na webu MAS (v jiných médiích)	• Veškerá animační činnost probíhá na webových stránkách MAS a facebookové stránce • Nárazově se objevují informace o MAS na webu Olomouckého kraje a města Litovel	• Občas obtížné dohledat potřebné dokumenty pro napsání čtivé zprávy • Neprobíhá sledování návštěvnosti www stránek MAS	• Aktualizace webových stránek MAS • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Získávání informací od potenciálních žadatelů – komunikace	• Komunikace s potenciálními žadateli probíhá nejdříve telefonicky nebo e-mailem, ale vždy je doporučena osobní schůzka v kanceláři MAS • Dotazníkové šetření mezi potenciálními žadateli, zejména prostřednictvím obcí	• Obtížné získat informace o projektových záměrech od podnikatelů	• Zlepšení propagace MAS směrem k veřejnosti • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

4. Proces: Animační činnost (animace a komunikace)			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Animace škol	• Školy jako nová cílová skupina • Pravidelné setkávání s řediteli škol, zlepšení komunikace, navázání vzájemné důvěry • Rozvoj další možné spolupráce nad rámec šablonových projektů nebo projektů MAP • Velmi dobrá spolupráce s pracovníky Řídícího orgánu OP VVV	• Vzhledem tomu, že máme na území menší školy, které nemají s dotacemi zkušenosti, nechtějí se do evropských projektů zapojit z důvodu navýšení administrativy • Vytíženost pedagogických pracovníků škol malotřídních škol	• Pravidelná osvěta vedoucích pracovníků škol v dotačních možnostech, opakování nabídky animační činnosti MAS a pomoci při zpracování žádostí o podporu a zpráv o realizaci, ukázka příkladů dobré praxe • Nabídka konzultací v době, která pedagogům vyhovuje, konzultace emailem, telefonicky • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

Klíčové závěry/zjištění a doporučení k 4. Procesu: Animační činnost (animace a komunikace):

ANIMAČNÍ ČINNOST MAS – Animační činnost MAS probíhá především na webových stránkách MAS a také na facebookové stránce, nárazově je se objevují informace o činnosti MAS na stránkách Olomouckého kraje a města Litovel. V rámci animace také vydáváme čtvrtletní newsletter informující o dění na území MAS (akce, semináře, výzvy atd.). Jednou za rok vychází zpravodaj Moravskou cestou a také noviny Doma na Hané. MAS také provádí průzkum v území prostřednictvím dotazníkového šetření, které je zaměřeno na sběr projektových záměrů a také probíhají konzultace e-mailem, telefonicky nebo osobně v kanceláři MAS. Problémové oblasti MAS identifikovala především v nedostatečném předávání informací od členů MAS (zástupci obcí, podnikatelů, neziskových organizací) směrem k veřejnosti. V této souvislosti je velmi těžké získat projektové záměry od podnikatelských subjektů. Jako negativum MAS vnímá absenci odborníka na psaní tiskových zpráv a PR organizace. MAS si stanovila za cíl zlepšení se v oblasti spolupráce s médii a zlepšení propagace směrem k veřejnosti, případně najít další informační kanály. Za implementaci těchto opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

ANIMACE ŠKOL – Školská zařízení se stala novou cílovou skupinou a díky pravidelnému setkávání s řediteli škol došlo ke zlepšení komunikace a navázání vzájemné důvěry a spolupráce s touto novou skupinou v území MAS. Velmi kladně hodnotíme i spolupráci s pracovníky ŘO OP VVV.

Problémy jsme zaznamenaly u malých škol, které nemají s dotacemi zkušenosti a nechtějí se tak zapojit do evropských projektů z důvodu navýšení administrativy a také nynější vytíženosti pedagogických pracovníků malotřídních škol. MAS chce těmto problémům přecházet pravidelnou osvětou pracovníků škol v dotačních možnostech, opakování nabídky animačních činností MAS (pomoc při zpracování žádosti, zpráv o realizaci a žádostí o platbu). MAS nabízí i konzultace telefonicky, e – mailem či osobně v době, která pedagogům vyhovuje. Za implementaci těchto opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

Tabulka 6 – Sebeevaluační tabulka – 5. Proces: Financování realizace SCLLD z IROP 4.2

6. Proces: Financování realizace SCLLD z IROP 4.2			
Činnost	**Pozitiva (příklady dobré praxe; klíčové faktory s pozitivním vlivem na danou činnost)**	**Negativa: příčina + důsledek (příklady špatné praxe; klíčové faktory s negativním vlivem na danou činnost)**	**Opatření (Jak se může MAS uvedeným negativům v budoucnu vyhnout?)**
Příprava žádosti o dotaci z 4.2 IROP	• Využití emailových a telefonických konzultací s manažery projektu • Praktické využití informací ze seminářů	• Obtížné nastavování činností a k nim příslušných nákladů na dlouhé časové období	• Jasné nastavení harmonogramu plnění SCLLD v letech • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Plánování nákladů na období projektu	• Bezproblémová komunikace s rozhodovacím orgánem spolku při stanovování nákladů v letech • Vhodně nastaveno rozdělení projektů mezi 2 žádosti, díky tomu bylo možné v druhé žádosti na základě zkušeností z prvního projektu lépe stanovit náklady na jednotlivé položky	• Počáteční nepochopení rozdílu mezi ročním rozpočtem a finančním plánem	• Studium metodik a využívání konzultací s manažery projektu, konzultace s partnerskými MAS • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
Administrace z projektu z 4.2 (přiřazení činností do kapitol rozpočtu)	• Jasné nastavení činností ke kapitolám rozpočtu dle specifických pravidel k Výzvě	• Nemožnost přidání nákladů k položce rozpočtu, která byla uvedena jako nulová (konkrétně catering)	• Nastavení finančních částek v druhém projektu tak, aby bylo možné provádět přesuny mezi všemi potřebnými položkami rozpočtu • Za implementaci opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

Klíčové závěry/zjištění a doporučení k 5. Procesu: Financování realizace SCLLD z IROP 4.2:

Financování realizace SCLLD – Kladně hodnotíme možnost konzultací e – mailových či telefonických s manažery projektu a také uspořádání seminářů, jejichž výstupy byly pro MAS využitelné i při přípravě i samotné realizace projektu. Pozitivum MAS jednoznačně vidí v bezproblémové komunikaci s Výborem spolku MAS při stanovování nákladů v letech a také vhodné nastavení projektu do dvou žádostí, kdy MAS na základě zkušeností z prvního projektu lépe stanovila náklady na jednotlivé položky. Na základě specifických pravidel k výzvě mohla MAS jasně a bez problémů nastavit činnosti ke kapitolám rozpočtu. Negativa se objevila v obtížném nastavování činností a k nim příslušných nákladů na dlouhé časové období. Dále zde byl zpočátku problém v pochopení rozdílu mezi ročním rozpočtem a finančním plánem a nemožnost přidání nákladů k položce rozpočtu, která byla uvedena jako nulová. Stanovili jsme si opatření, na základě, kterých by mělo dojít k vyřešení výše uvedených problémů. MAS si jasně stanoví harmonogram plnění SCLLD v letech, dále bude využívat možnosti konzultací s manažery projektu a partnerskými MAS a také se zaměří na nastavení finančních částek v druhém projektu tak, aby bylo možné provádět přesuny mezi všemi potřebnými položkami rozpočtu. Za implementaci uvedených opatření je zodpovědný vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD.

Oblast B – Relevance SCLLD

Cílem evaluace v rámci oblasti B. Relevance SCLLD je zhodnocení relevance SCLLD, a to ve dvou rovinách:

1) relevance zaměření SCLLD ve vztahu k aktuálním problémům a potřebám území MAS Moravská cesta,
2) soulad zaměření SCLLD MAS Moravská cesta s aktuálně platnými strategickými dokumenty příslušné regionální a národní úrovně.

V rámci evaluace oblasti B tedy MAS Moravská cesta vyhodnotila, zda vymezené cíle a Programové rámce (resp. jejich složení) jsou pro její území stále vhodné/relevantní. Tj. obecně řečeno odpoví na otázky typu:

1. ***Jdeme správným směrem?***
2. ***Jsou naše cíle stále platné a dosažitelné?***
3. ***Je žádoucí nadále realizovat intervence tak, jak jsme si to naplánovali před 3–5 lety při přípravě strategie?***
4. ***Podporujeme správné aktivity (projekty) odpovídající našim cílům?***
5. ***Alokujeme finanční prostředky na správné intervence (aktivity, projekty), po kterých je v našem území poptávka?***

Prostřednictvím hodnocení této oblasti MAS Moravská cesta ověřuje, že alokuje prostředky do vhodných opatření (kde jsou žadatelé, a která řeší problémy daného území, tj. přispějí k jeho rozvoji), a dále zda je/není třeba v SCLLD některá opatření v Programových rámcích přidat či ubrat, vč. potřebných argumentů, proč tomu tak je.
V neposlední řadě MAS Moravská cesta ověřuje platnost analytických závěrů SCLLD (může aktualizovat Analytickou část SCLLD, ale nemusí) a zpracuje, případně aktualizuje jednoduchou intervenční logiku strategie.

Při hodnocení této oblasti se MAS Moravská cesta zaměřuje na Programové rámce, případně na cíle a opatření mimo Programové rámce, k jejichž dosažení byly v území provedeny jakékoliv aktivity (které jsou MAS známy).

Evaluace v rámci oblasti B zodpovídá tyto základní evaluační **otázky a jejich podotázky**:

- B.1 Do jaké míry jsou východiska pro realizaci SCLLD, tj. závěry SWOT analýzy a Analýzy problémů a potřeb (APP) a identifikovaná rizika stále platná?
- B.2 Do jaké míry odpovídají cíle a opatření SCLLD aktuálním problémům a potřebám území MAS?
- B.3 Do jaké míry jsou alokované finanční prostředky na jednotlivá opatření/fiche Programových rámců dostatečné pro vyřešení identifikovaných problémů a potřeb v území MAS?
- B.4 Do jaké míry obsahují Programové rámce právě taková opatření/fiche, o které je ze strany potenciálních žadatelů zájem?

Klíčovým nástrojem při zodpovídání evaluačních otázek a jejich podotázek v části B jsou tyto metody:

- Obsahová analýza
- Focus Group (fokusní skupina)
- Syntéza poznatků

Obecná logika (postup) zodpovídání evaluačních otázek v oblasti B – Relevance SCLLD:

1. **Shromáždění dostupných dat, dokumentů (SWOT, APP, Analýza rizik, Programové rámce atd.) a záznamů**
2. **→ jejich zpracování: obsahová analýza, zpracování jednoduché intervenční logiky, příprava podkladů pro jednání *Focus Group* →**
3. **projednání, skupinová diskuse (zaměřená na získání informací k zodpovězení podotázek, respektive evaluačních otázek oblasti B.), sběr informací od stakeholderů na setkání *Focus Group*→**
4. **zpracování záznamů: podrobný zápis z *Focus Group*, případně zvuková nahrávka z jednání *Focus Group* →**
5. **formulace odpovědí na podotázky →**
6. **syntéza/shrnutí odpovědí na podotázky: formulace odpovědí na evaluační otázky →**
7. **identifikace hlavních zjištění →**
8. **vypracování návrhů pro zlepšení implementace (výkonnosti, výsledků ad.) SCLLD, vypracování návrhů na úpravy v dokumentu SCLLD (např. SWOT analýzy apod.), příp. vypracování návrhů na úpravy v Programových rámcích atd.**

EO: B.1 Do jaké míry jsou východiska pro realizaci SCLLD, tj. závěry SWOT analýzy a Analýzy problémů a potřeb (APP) a identifikovaná rizika stále platná?

Tabulka 7 – Jednoduchá intervenční logika opatření/fichí programových rámců schválené SCLLD

SWOT				APP	Opatření / Aktivita Programového rámce	Specifický cíl
Slabá stránka	**Silná stránka**	**Příležitost**	**Hrozba**	**Problém/potřeba**		
Zhoršování stavu komunikací Nepropojenost cyklostezek	Dobrá dopravní dostupnost Atraktivní pěší, cyklo a vodní turistika	Vytvoření cyklistické infrastruktury a drah pro in-line Vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst Přetrvávající stárnutí populace	Špatný technický stav silnic nižších tříd a místních komunikací Chybějící propojení cyklistických tras mezi některými obcemi	1. 3 Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek	1 Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu
Nízká dostupnost služeb	Dostačující základní vybavenost v obcích	Rozšíření nabídky sociálních služeb	Kriminalita a rasová problematika	Stárnutí populace Nízká úroveň dostupnosti	5.1 Podpora sociálních služeb	5. Podporovat sociální služby,

v malých obcích Nedostačující nabídka sociálních služeb	Navázaná spolupráce s Charitou Šternberk Existence námětů v oblasti sociální			služeb v obcích Nedostatečná kapacita zařízení sociálních služeb Absence azylového domu pro společensky nepřizpůsobivé občany Špatná integrace romského obyvatelstva Nedostatek respitní péče Nedostatečná terénní pečovatelská služba	IROP	zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost
Nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce	Dostačující základní vybavenost v obcích Navázaná spolupráce s řediteli škol Nabídka alternativních forem předškolního a školního vzdělávání Existence námětů v oblasti vzdělávací	Vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov Rozvoj potenciálu EVVO	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst	Špatný technický stav některých budov ZŠ a MŠ Vysoké výdaje na vytápění Nespolupráce rodičů Na území MAS se nenachází žádné jesle V některých obcích je špatná spolupráce obce a školy Problémy s integrací žáků Financování nadstavbových aktivit po	5.5 Podpora školství v regionu	5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost

				ukončení realizace projektu Chybí společné setkávání ředitelů škol na území MAS Chybí spolupráce škol s podniky (praxe absolventů)		
Nízká dostupnost služeb v malých obcích Nedostačující nabídka sociálních služeb	Dostačující základní vybavenost v obcích Navázaná spolupráce s Charitou Šternberk Existence námětů v oblasti sociální	Rozšíření nabídky sociálních služeb	Kriminalita a rasová problematika	Stárnutí populace Nízká úroveň dostupnosti služeb v obcích Nedostatečná kapacita zařízení sociálních služeb Absence azylového domu pro společensky nepřizpůsobivé občany Špatná integrace romského obyvatelstva Nedostatek respitní péče Nedostatečná terénní pečovatelská služba	5.1 Podpora sociálních služeb OPZ	5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost
X	Navázaná spolupráce s Charitou Šternberk Nabídka alternativní	Vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst Na území MAS se	5.2 Podpora prorodinných opatření	5. Podporovat sociální služby, zdravotnictví,

	ch forem předškolní ho a školního vzdělávání		Přetrvávají cí stárnutí populace	nenachází žádné jesle V některých obcích je špatná spolupráce obce a školy Financování nadstavbovýc h aktivit po ukončení realizace projektu		vzdělávání a zaměstna nost
Zvyšující se počet dlouhodobě nezaměstna ných Absence pracovních příležitostí na venkově Nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce	Přítomnost drobných podnikatel ů i malých farem Navázaná spolupráce s řediteli škol Nabídka alternativní ch forem předškolní ho a školního vzdělávání	Vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov Nedostateč ně rozvinutá bioprodukc e Zvyšování zaměstnan osti v území prostřednict vím nových pracovních míst	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst Chybí koncepční podpora zemědělst ví, málo atraktivní obor pro mladé Kriminalita a rasová problemati ka Vládní nejistota korupce	Chybí spolupráce škol s podniky (praxe absolventů) Nedostatečno st školících a vzdělávacích seminářů, rekvalifikační ch kurzů Menší počítačová gramotnost venkovského obyvatelstva	5.6 Zaměstnan ost	5. Podporova t sociální služby, zdravotnict ví, vzdělávání a zaměstna nost
Zastavování úrodné půdy	Území úrodné Hané Přítomnost zemědělsk ých podnikatel ů a drobných farem	Nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelněh o zemědělství lesnictví Nedostateč ně rozvinutá bioprodukc e	Nízký zájem ze strany zemědělsk ých a lesnických subjektů k získání dotace Legislativn í omezení CHKO při rozvoji zemědělsk	Zábor a úbytek zemědělské půdy Střety zemědělců a lesníků Nedostatek finančních prostředků na rozvoj podnikání	4.2 Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby	4. Podporova t zemědělst ví, lesnictví, potravinář ství a regionální značku HANÁ

			ých a lesnických aktivit	Klesající zájem o praktické obory (řemesla) Zastavování úrodné půdy Nedostatek finančních prostředků Malá kupní síla obyvatel Stárnutí řemeslníků v tradičních oborech Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovském prostoru Odchod inteligence a mladé generace za lepšími pracovními podmínkami do měst		
X	Možnost odbytu místních produktů a služeb v krajském městě Přítomnost zemědělských podnikatelů a drobných farem	Nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství lesnictví Nedostatečně rozvinutá bioprodukce	Nízký zájem ze strany zemědělských a lesnických subjektů k získání dotace Legislativní omezení CHKO při rozvoji zemědělských a lesnických aktivit	Zábor a úbytek zemědělské půdy Střety zemědělců a lesníků Nedostatek finančních prostředků na rozvoj podnikání Klesající zájem o praktické obory (řemesla) Zastavování úrodné půdy	4.3 Podporovat zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ

				Nedostatek finančních prostředků Malá kupní síla obyvatel Stárnutí řemeslníků v tradičních oborech Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovském prostoru Odchod inteligence a mladé generace za lepšími pracovními podmínkami do měst		
Nízká dostupnost služeb v malých obcích Výskyt brownfields Absence pracovních příležitostí na venkově Nedostatečná propojenost ubytovacích a stravovacích zařízení	Značení HANÁ regionální produkt Přítomnost zemědělských podnikatelů a drobných farem Atraktivní pěší, cyklo a vodní turistika Přítomnost drobných podnikatelů a tradičních řemesel	Vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov Využívání energeticky účinných technologií Zvyšování zaměstnanosti v území prostřednictvím nových pracovních míst Obnova tradic a řemesel Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu	Odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst Přetrvávající stárnutí populace Neatraktivní podmínky k získání dotace pro malé a střední podnikatele Nízká podpora malých a středních podnikatelů	Nedostatek finančních prostředků na rozvoj podnikání Klesající zájem o praktické obory (řemesla) Zastavování úrodné půdy Nedostatek finančních prostředků Malá kupní síla obyvatel Stárnutí řemeslníků v tradičních oborech Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovském prostoru	6.1 Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb	6. Podporovat malé a střední podnikání

				Odchod inteligence a mladé generace za lepšími pracovními podmínkami do měst Nízká propagace Nedostatečnost ubytovacích a stravovacích zařízení Nízká úroveň dostupnosti služeb v obcích		
Zastavování úrodné půdy	Možnost odbytu místních produktů a služeb v krajském městě Přítomnost zemědělských podnikatelů a drobných farem Dobrá dopravní dostupnost Přítomnost drobných podnikatelů a tradičních řemesel	Nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství lesnictví Nedostatečně rozvinutá bioprodukce Vytváření krátkých potravinových řetězců Posilování spolupráce mezi podnikateli, NNO a obcemi	Nízký zájem ze strany zemědělských a lesnických subjektů k získání dotace Legislativní omezení CHKO při rozvoji zemědělských a lesnických aktivit Nízká podpora malých a středních podnikatelů	Zábor a úbytek zemědělské půdy Střety zemědělců a lesníků Nedostatek finančních prostředků na rozvoj podnikání Klesající zájem o praktické obory (řemesla) Zastavování úrodné půdy Nedostatek finančních prostředků Malá kupní síla obyvatel Stárnutí řemeslníků v tradičních oborech Nedostatek pracovních	4.4 Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ

				příležitostí ve venkovském prostoru Odchod inteligence a mladé generace za lepšími pracovními podmínkami do měst		
X	X	Nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství lesnictví	Nízký zájem ze strany zemědělských a lesnických subjektů k získání dotace Legislativní omezení CHKO při rozvoji zemědělských a lesnických aktivit	Střety zemědělců a lesníků	4.5 Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů	4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ
Nedostatečná protipovodňová opatření	X	Nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství lesnictví	Hrozba povodní Nízký zájem ze strany zemědělských a lesnických subjektů k získání dotace Legislativní omezení CHKO při rozvoji zemědělských a lesnických aktivit	Střety zemědělců a lesníků	4.6 Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin	4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ

Nedostatečná technologická vybavenost a dostupnost zařízení pro nakládání s odpadem Problematická mezisektorová komunikace	Dopravní dostupnost Blízkost krajského města, geografická poloha regionu Existence MAS Moravská cesta a Mikroregionu Litovelsko Zkušenosti s realizací projektů spolupráce Rozvíjející se mezi obecní spolupráce	Nedostatečně rozvinutá bioprodukce Posilování spolupráce mezi podnikateli, NNO a obcemi Prohlubování meziregionální a mezinárodní spolupráce	Nízký zájem ze strany zemědělských a lesnických subjektů k získání dotace Legislativní omezení CHKO při rozvoji zemědělských a lesnických aktivit	Předcházení vzniku odpadů Technologická vybavenost území a dostupnost zařízení pro nakládání s odpady Nedostatečná kapacita stávajících zařízení Nízká úroveň třídění odpadu Kanalizace a s ní související ČOV, v polovině obcí se nachází původní dešťová kanalizace bez ČOV Na území MAS Moravská cesta se nenachází žádné jesle V některých obcích je špatná spolupráce obce a školy Problémy s integrací žáků Financování nadstavbových aktivit po ukončení realizace projektu Chybí společné setkávání ředitelů škol	7.4 Rozvoj spolupráce mezi MAS	7. Rozvíjet spolupráci a posilovat místní partnerství

				na území MAS Moravská cesta nebo ORP Litovel Chybí spolupráce škol s podniky – potřebná praxe absolventů Nedostatečnost školících a vzdělávacích seminářů, rekvalifikačních kurzů Menší počítačová gramotnost venkovského obyvatelstva Nízká podpora pro realizaci projektů spolupráce Chybějící sounáležitost s Mikroregionem Litovelsko		
X	Jedinečné přírodní území CHKO Litovelské Pomoraví Fungující organizace v oblasti ekologických aktivit Vypracované strategické dokumenty týkající se ŽP na	Navázání a prohloubení spolupráce s CHKO Litovelské Pomoraví	X	Ochrana ovzduší Ochrana vod Ochrana půdy Zajištění udržitelného stavu životního prostředí Zábor a úbytek zemědělské půdy	3.6 Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích	3. Pečovat o životní prostředí

	území MAS			Střety zemědělců a lesníků		
X	Jedinečné území CHKO Litovelské Pomoraví Rozmanitost krajinného rázu Fungující organizace v oblasti ekologických aktivit Vypracované strategické dokumenty ŽP na území MAS	Navázání a prohloubení spolupráce s CHKO Litovelské Pomoraví	Zásahy do krajinného rázu	Ochrana ovzduší Ochrana vod Ochrana půdy Zajištění udržitelného stavu životního prostředí Zábor a úbytek zemědělské půdy Střety zemědělců a lesníků	3.1 Posílit přirozené funkce krajiny	3. Pečovat o životní prostředí
X	Jedinečné území CHKO Litovelské Pomoraví Rozmanitost krajinného rázu Fungující organizace v oblasti ekologických aktivit Vypracované strategické dokumenty ŽP na území MAS	Navázání a prohloubení spolupráce s CHKO Litovelské Pomoraví	Zásahy do krajinného rázu	Ochrana ovzduší Ochrana vod Ochrana půdy Zajištění udržitelného stavu životního prostředí Zábor a úbytek zemědělské půdy Střety zemědělců a lesníků	3.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	3. Pečovat o životní prostředí

Tabulka 8 – Přehled kontextových ukazatelů o území MAS Moravská cesta

	2013 (31.12.)	2014 (31.12.)	2015 (31.12.)	2016 (31.12.)	2017 (31.12.)
Nezaměstnanost (%)		7,20	5,59	4,08	2,74
RES - počet podnikatelských subjektů celkem	3383	3 408	3362	3295	3371
Dokončené byty celkem	62	75	85	72	
Trvalé travní porosty (ha)	1427,62	1 427,70	1 433,69	1 434,97	1 456,29
Zemědělská půda (ha)	17332,58	17 330,12	17 323,02	17 321,29	17 281,86
Lesní pozemky (ha)	8 110,63	8 109,52	8 113,33	8 113,04	8 118,23
Zastavěné plochy a nádvoří (ha)	522,36	522,59	523,24	523,66	524,66
Celková rozloha MAS	28291,31	28 291,66	28 294,13	28 294,01	28 293,37
Počet obcí v území MAS	22	22	22	22	22
Celkový počet obyvatel MAS	31 667	31 767	31 832	31 864	31 874

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- SWOT analýza ve schválené SCLLD
- Analýza problémů a potřeb ve schválené SCLLD
- Analýza rizik ve schválené SCLLD
- Programové rámce ve schválené SCLLD (přehled opatření/fichí Programových rámců)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Zpracování jednoduché intervenční logiky
- Skupinová diskuse členů Focus Group
- Syntéza poznatků (při zodpovídání podotázek a EO)

Odpovědi na evaluační podotázky

B.1.1) Do jaké míry došlo v území MAS ke změnám ve slabých a silných stránkách (SWOT), potřebách a problémech (APP) aktérů, která jsou východisky pro Programové rámce?
SWOT analýza uváděla 18 bodů v části „slabé stránky“ a 24 položek v části „silné stránky“. Jelikož od formulování, respektive schválení strategie uplynulo zhruba 2 a čtvrt roku, je tato doba příliš krátká na to, aby došlo k podstatným změnám, některé silné stránky jsou navíc trvalého charakteru. Pokud jde o silné stránky, můžeme říci, že u některých došlo dokonce ke zintenzivnění: například „rozvíjející se meziobecní spolupráce“ je již „rozvinutou“, zvýšily se „možnosti odbytu místních produktů a služeb v krajském městě“ atd. Pokud jde o slabé stránky, některé jsou zásadního charakteru, ale samotná MAS je sama nemůže ovlivnit „nezájem veřejnosti o veřejný život v obcích a zájmových organizacích“, zde svou roli hraje zejména celospolečenské klima. V některých případech se však podařilo dosáhnout alespoň dílčího zlepšení. V Analýze problémů a potřeb jsme uvedli rovněž několik slabých stránek, z dlouhodobého hlediska patří k nejtíživějším „odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst“, v tomto ohledu je však příčinou zejména změna kvality života v celé populaci od roku 1990 a dlouhodobý trend oslabování venkova a posilování měst, který zaznamenáváme zásadněji po konci 2. světové války napříč celým kontinentem. Došlo však ke zlepšení některých problémů, například jsme v Analýze uváděli „špatný technický stav některých budov ZŠ a MŠ“, dále že „chybí společné setkávání ředitelů škol“, toto se zcela jistě zlepšit podařilo.
B.1.2) Do jaké míry došlo ke změnám externích podmínek (příležitosti a hrozby SWOT), které mají a/nebo by mohly mít vliv na realizaci Opatření/Fichí v Programových rámcích?
Podmínky, které jsou definovány ve SWOT analýze, jsou definovány spíše z hlediska dlouhodobého a střednědobého charakteru, a proto nemohou mít bezprostřední vliv na realizaci opatření. Od schválení strategie s externími podmínkami aktéři MAS pracovali, pokud jde o „příležitosti“, pak je možné rozdělit dle důležitosti na a) základní, existenční a b) podpůrné. K těm prvním patří například „vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov“, „realizace protipovodňových opatření“ nebo „nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství a lesnictví“. Souvisí skutečně s udržitelností života v regionu, ale vyžadují součinnost celé řady aktérů. Ty druhé pak může více ovlivňovat MAS samotná a zejména pak mohou dotvářet kvalitu života v území. K jejich zásadním změnám nedošlo. Pokud jde o hrozby, nedochází (řekněme bohužel) ani zde k vážnějším změnám, s výjimkou jedné. Stále aktuálnější se jeví hrozba sucha. Pokud jsme formulovali hrozbu „chybí koncepční podpora zemědělství“, pak ústřední orgány musí více reflektovat potřeby venkova a krajiny, což se týká rovněž opatření/fichí.
B.1.3) Do jaké míry jsou rizika a opatření uvedená v Analýze rizik stále platná a do jaké míry se objevila nová rizika ohrožující realizaci Programových rámců?
Skupiny čtyř rizik jsou neměnné, včetně jejich závažnosti, s výjimkou organizačního rizika. Zde se je podařilo snížit zvláště v případě „nejasně stanových pravomocí jednotlivých členů týmu“. Odpovědnost nese plně Kancelář MAS.

Klíčová zjištění:	

1. Práce na strategii a navržená opatření (viz Příloha 4 SCLLD) zásadně snížila organizační riziko.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

B.1 Do jaké míry jsou východiska pro realizaci SCLLD, tj. závěry SWOT analýzy a Analýzy problémů a potřeb (APP) a identifikovaná rizika stále platná?

Vzhledem k výše uvedeným odpovědím lze konstatovat platnost většiny rizik formulovaných ve strategických dokumentech. Zatímco interní rizika lze poměrně úspěšně eliminovat, s externími se vyrovnáváme mnohem obtížněji.

Klíčovým problémem zůstává nižší předvídatelnost státu a ústředních orgánů (viz například Právní riziko – časté změny legislativních pravidel, příloha 4, SCLLD). Prospělo by, pokud by stát, společnost a zejména relevantní politické strany akceptovaly zásadní strategické dokumenty, zejména Česká republika 2030. Zmínit je třeba také častou náročnou administraci, která brání rychlejšímu a smysluplnějšímu plnění projektů a rozvoje území jako takového.

SWOT analýza definovala velké množství silných a slabých stránek. Jelikož od formulování, respektive schválení strategie uplynulo zhruba 2 a čtvrt roku, je tato doba příliš krátká na to, aby došlo k podstatným změnám, některé silné stránky jsou navíc trvalého charakteru. Pokud jde o silné stránky, můžeme říci, že u některých došlo dokonce ke zintenzivnění: například „rozvíjející se meziobecní spolupráce“ je již „rozvinutou“, zvýšily se „možnosti odbytu místních produktů a služeb v krajském městě“ atd. Pokud jde o slabé stránky, některé jsou zásadního charakteru, ale samotná MAS je sama nemůže ovlivnit „nezájem veřejnosti o veřejný život v obcích a zájmových organizacích“, zde svou roli hraje zejména celospolečenské klima. V některých případech se však podařilo dosáhnout alespoň dílčího zlepšení.

V Analýze problémů a potřeb patří z dlouhodobého hlediska k nejtíživějším problémům „odcházení mladých lidí z regionu do velkých měst“, v tomto ohledu je však příčinou zejména změna kvality života v celé populaci od roku 1990 a dlouhodobý trend oslabování venkova a posilování měst, který zaznamenáváme zásadněji po konci 2. světové války napříč celým kontinentem. Došlo však ke zlepšení některých problémů, například jsme v Analýze uváděli „špatný technický stav některých budov ZŠ a MŠ“, dále že „chybí společné setkávání ředitelů škol“, toto se zcela jistě realizací SCLLD podařilo zlepšit.

Podmínky, které jsou definovány ve SWOT analýze, jsou definovány spíše z hlediska dlouhodobého a střednědobého charakteru, a proto nemohou mít bezprostřední vliv na realizaci opatření. Od schválení strategie s externími podmínkami aktéři MAS pracovali, pokud jde o „příležitosti“, pak je možné rozdělit dle důležitosti na a) základní, existenční a b) podpůrné. K těm prvním patří například „vytvoření prostředí vhodného pro návrat mladých lidí na venkov“, „realizace protipovodňových opatření“ nebo „nové možnosti v oblasti rozvoje udržitelného zemědělství a lesnictví“. Souvisí skutečně s udržitelností života v regionu, ale vyžadují součinnost celé řady aktérů. Ty druhé pak může více ovlivňovat MAS samotná a zejména pak mohou dotvářet kvalitu života v území. K jejich zásadním změnám nedošlo.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za implementaci doporučení

1. Analýza problémů a potřeb, kapitola Životní prostředí – problematika sucha (vzdělávání v obcích atd.	2019 prostřednictvím výzev	Manažer SCLLD

EO: B.2 Do jaké míry odpovídají cíle a opatření SCLLD aktuálním problémům a potřebám území MAS?

Zodpovídání Evaluační otázky je velmi úzce provázáno se zpracováním podkladů a zodpovídáním evaluační otázky č. B.1, ve které MAS hodnotí, zda v okolním prostředí SCLLD nedošlo k zásadním změnám, které by měly vliv na směřování strategie. V této Evaluační otázce MAS hodnotí, zda jsou vhodně nastavena opatření/fiche programových rámců. Tj. zda nelze některé slabé stránky, problémy a potřeby řešit jinými opatřeními/fichemi, příp. zda je potřeba některá opatření/fiche programových rámců s ohledem na známé problémy a potřeby přidat či ubrat a proč. Společnou aktivitou při hledání odpovědi na tuto a předchozí evaluační otázku je vytvoření jednoduché intervenční logiky (viz předchozí evaluační otázku) a diskuse situace (současných problémů a potřeb území) ve Focus Group.

MAS tedy v návaznosti na situaci v území uvažuje, zda nastala nějaká důležitá změna, která by měla vliv na vazby v intervenční logice, a na kterou by bylo třeba reagovat nějakým manažerským doporučením (např. zavedením nového opatření/fiche s využitím prostředků z jiného opatření/fiche).

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije MAS tyto dokumenty/záznamy:

- Zpracovaná intervenční logika pro jednotlivá opatření/fiche programových rámců
- Návrhy na úpravy SWOT, APP (bude-li taková potřeba identifikována) – vize EO B.1
- Návrh na úpravy Analýzy rizik (bude-li taková potřeba identifikována) - viz EO B.1
- Metodiky pro zpracování opatření/fichí programových rámců (např. Metodika pro tvorbu Fichí, Doporučení pro zpracování programového rámce IROP, výzva č. 047 ŘO OPZ, Pravidla PRV 19.2.1 atp.)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Skupinová diskuse členů Focus Group (tj. partnerů a žadatelů, příjemců MAS, členů kanceláře MAS, příp. dalších)
- Syntéza poznatků (při zodpovídání podotázek a EO)
- Škálování

Odpovědi na evaluační podotázky

B.2.1) Do jaké míry jsou cíle a Opatření/Fiche Programových rámců v souladu s intervenční logikou, tj. reagují na aktuální problémy a potřeby území a do jaké míry přispěje jejich dosažení, resp. realizace k řešení/naplnění těchto problémů/potřeb?
SCLLD spíše přispívá k řešení daných problémů v území MAS. Vzhledem k alokaci, kterou MAS disponuje, není možné problémy zcela vyřešit. Opatření/Fiche jsou plně v souladu s intervenční logikou a také plně reagují na aktuální problémy, což potvrdila jak obsahová analýza dokumentů, tak zejména hloubková skupinová diskuse. Všech sedm cílů vede k rozvoji území, záleží však také na podmínkách jejich plnění. Překážkou může být jednak administrativní zátěž, jednak nesplnitelné podmínky pro přijetí dotací.
B.2.2) Do jaké míry byly v území MAS identifikovány problémy, které nejsou řešeny prostřednictvím Programových rámců, a které by mohly mít negativní vliv na dosažení cílů Opatření/Fichí Programových rámců?
Kancelář MAS spolu s partnery se soustředila při mapování potřeb území především na možnosti Programových rámců. Proto jsme se nezaměřili na ostatní problémy, s nimiž se setkávají aktéři v území MAS. Nicméně jsme nezaznamenali žádné problémy, které by měly výše uvedený negativní vliv. V případě Specifického cíle 1 (Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu) by bylo vhodné zaměřit se na zvyšování sociálního kapitálu, tedy zajistit větší podporu spolkové činnosti. V případě Cíle 4 (Podpora zemědělství, lesnictví a potravinářství) více podporovat omezení ztráty/zastavování úrodné půdy.
B.2.3) Do jaké míry je potřeba zúžit nebo rozšířit jednotlivé Programové rámce tak, aby bylo možné vybrané problémy účinněji řešit (tj. dosáhnout příslušných cílů SCLLD)?
Možnosti a nabídka Programových rámců je vybraná v podstatě tak, aby bylo možné naplnit hlavní cíle Strategie. V některých případech by bylo vhodné soustředit se na rozvoj komunity, protože Programové rámce dosud nenabízejí (PRV) plně takové možnosti, například podporu spolkové činnosti, úpravy veřejných prostranství atd. V rámci OPŽP byl programový rámec rozšířen o další dvě podporované aktivity (Podpora ÚSES a Realizace sídelní zeleně) vhodné především pro obce.
Klíčová zjištění:
1. Upravit programový rámec PRV tak, aby nabízel více možností pro rozvoj komunity a spolkové činnosti.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

B.2 Do jaké míry odpovídají cíle a opatření SCLLD aktuálním problémům a potřebám území MAS?
Hlavním cílem SCLLD MAS Moravská cesta je „Zlepšit kvalitu života v regionu“, respektive území, a to prostřednictvím sedmi Specifických cílů a opatření, které byly stanoveny na základě situační analýzy, SWOT analýzy a databáze projektových námětů. Po důkladných analýzách, monitoringu aktérů a na základě skupinových rozhovorů můžeme konstatovat, že stále plně odpovídají aktuálním problémům a potřebám území MAS. Vzhledem k aktuálním problémům, o nichž se ve společnosti hovoří a vzhledem k výsledkům skupinových rozhovorů a monitoringu problémů a nabídnuté možnosti ze strany OPŽP byly přidány dvě nové aktivity (2 nové programové rámce v rámci OPŽP) – Podpora ÚSES a Realizace sídelní zeleně.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění		
Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	**Termín (do kdy)**	**Odpovědnost za implementaci doporučení**
1. Přidání dvou nových aktivit v rámci OPŽP (Podpora ÚSES a Realizace sídelní zeleně)	Již schváleno ze strany ŘO OPŽP	vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

EO: B.3 Do jaké míry jsou alokované finanční prostředky na jednotlivá Opatření/fiche Programových rámců dostatečné pro vyřešení identifikovaných problémů a potřeb v území MAS?

Hlavním účelem této evaluační otázky je zvážit a ověřit, zda jsou finanční prostředky alokované na jednotlivá opatření/fiche programových rámců vhodně alokovány s ohledem na problémy a potřeby území revidované v evaluační otázce B.1

MAS tedy souhrnně vyhodnotí, jak implementace SCLLD přispívá k daným (věcně příslušným problémům k Opatřením/Fichím Programových rámců) problémům v území MAS.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Výzvy
- Programové rámce
- Seznamy projektů
- Data z MS2014+ o schválených, ukončených projektech (žádostech)
- Metodiky pro zpracování programových rámců (např. Metodika pro tvorbu Fichí, Doporučení pro zpracování programového rámce IROP atp.)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Skupinová diskuse členů Focus Group (tj. partnerů a žadatelů, příjemců MAS, členů kanceláře MAS, příp. dalších)
- Syntéza poznatků (při zodpovídání podotázek a EO)

Odpovědi na evaluační podotázky

B.3.1) Do jaké míry žadatelé předkládají do jednotlivých výzev projektové žádosti v alokaci, která je výrazně nižší nebo vyšší než alokace dané výzvy?
Strategie MAS byla schválena 1. 11. 2016, do roku 2018 bylo vyhlášeno 8 výzev v rámci 4 operačních programů (PRV, OPZ, IROP, OPŽP) a vybráno 44 projektů k realizaci, přičemž 2 žadatelé od projektu odstoupili. Můžeme konstatovat, že zájem o projekty je dostatečný a téměř v každé obci byl podpořen alespoň jeden projekt. Zájem nebyl především v PRV (1. i 2. výzva) o Podporu spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních

trhů; Podporu investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů; Ochranu melioračních a zpevňujících dřevin. V rámci programového rámce IROP nebyla prozatím vyhlášena výzva na Podporu sociálních služeb z důvodu časové náročnosti přípravy projektových žádostí včetně povinných příloh. Ovšem v roce 2018 byl proveden průzkum v území založený na aktualizaci dosavadní databáze projektových záměrů a v této souvislosti byl zaznamenán nezájem ze strany žadatelů k realizaci aktivity Sociální bydlení (důvodem byla změna podmínek pro realizaci této aktivity – prodloužení udržitelnosti). Přesto, že jsme oslovili potenciální žadatele v území (formou dotazníkového šetření, veřejných projednání, osobních konzultací) – podmínky čerpání dotací v těchto oblastech nejsou atraktivní (dlouhá doba udržitelnosti projektu, nízká míra dotace).
B.3.2) Do jaké míry by musely být finanční prostředky v Opatřeních/Fichích Programových rámců navýšeny, aby SCLLD efektivně přispěla k řešení identifikovaných problémů území, respektive uspokojení potřeb, respektive dosažení cílů SCLLD?
SCLLD byla připravena tak, aby efektivně přispěla k identifikovaným problémům na území MAS. Pravděpodobně bychom mohli hovořit o maximální efektivitě v tom případě, pokud by byly podpořeny všechny žádosti, které byly předloženy. Tato skutečnost nám ukazuje skutečný zájem všech žadatelů, který však několikanásobně převyšuje celkovou alokaci finančních prostředků (byla realizována poptávka a proveden důkladný monitoring těchto nákladů v roce 2018). Pokud bychom chtěli uvést skutečně relevantní částku, muselo by dojít ke kritickému posouzení finančních návrhů.
Klíčová zjištění:
1. Nezájem o projekty, které souvisejí s výsadbou dřevin a lesnictvím 2. Nezájem o projekty sociální bydlení, a to kvůli nevhodně nastavené udržitelnosti (nevýhodné pro obce). Přesto, že jsme oslovili potenciální žadatele v území (formou dotazníkového šetření, veřejných projednání, osobních konzultací) – podmínky čerpání dotací v těchto oblastech nejsou atraktivní (dlouhá doba udržitelnosti projektu, nízká míra dotace).

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

B.3 Do jaké míry jsou alokované finanční prostředky na jednotlivá Opatření/fiche Programových rámců dostatečné pro vyřešení identifikovaných problémů a potřeb v území MAS?
Alokované peníze jsou v zásadě dostatečné a mohou pokrýt potřeby v území MAS. Objevují se však v době od schválení SCLLD problémy (například sucho), které by ještě více pomohly řešit preventivní opatření i následky. Vyšší zájem monitorujeme i v případě podpory zemědělských produktů. Ze strany ŘO OPZ byla finanční prostředky na realizaci nynějších 3 opatření (Podpora prorodinných opatření, Podpora sociálních služeb a Podpora Zaměstnanosti) navýšeny a budou tak moci být podpořeny další projekty z území, které přispějí k dalšímu naplnění stanovených cílů v rámci SCLLD.
Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za implementaci doporučení
1. Podpora zemědělských produktů	Do konce roku 2020	vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
2. Podpora komunity prostřednictvím nového opatření PRV	Do konce roku 2019	vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

EO: B.4 Do jaké míry obsahují Programové rámce právě taková Opatření/Fiche, o které je ze strany potenciálních žadatelů zájem?

Hlavním cílem této evaluační otázky je ověřit si, zda je v území reálný potenciál realizovat projekty v navržených opatřeních/fichích. V předchozích otázkách šlo o to ověřit, že opatření/fiche reagují na známé problémy v území. Smyslem této evaluační otázky je potvrdit/vyvrátit, že jsou v území MAS opravdu připraveny projekty, respektive potenciální žadatelé, kteří budou v těchto opatřeních/fichích realizovat projekty (tj. je někdo, kdo skutečně svou aktivitou přispěje k řešení identifikovaných problémů?). Případně zjistit, zda jsou potenciální žadatelé spíše připraveni realizovat své aktivity v jiných opatřeních/fichích (a přispívat tak k řešení jiných problémů, respektive dosahování jiných cílů SCLLD). Nebo zda v území již nejsou a pravděpodobně již nebudou žadatelé pro některé z opatření/fichí, kde nebylo dosaženo finančního a věcného plnění.[4] *Tato otázka je orientována spíše* ***výhledově*** *a měla by potvrdit, že se ve zvolených opatřeních podaří naplnit dané cíle a také čerpat alokované finanční prostředky.*

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Zásobník projektů
- Informace od potenciálních žadatelů (vč. např. členů MAS), vč. informací z jednání a pracovních setkání s aktéry v území MAS (např. zjišťování potřeb v rámci MAP (II), zjišťování potřeb v rámci komunitního plánování sociálních služeb apod.)
- Metodiky pro zpracování programových rámců (např. Metodika pro tvorbu Fichí, Doporučení pro zpracování programového rámce IROP atp.)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Skupinová diskuse členů Focus Group (tj. partnerů a žadatelů, příjemců MAS, členů kanceláře MAS, příp. dalších)
- Syntéza poznatků (při zodpovídání podotázek a EO)

Odpovědi na evaluační podotázky

B.4.1) Do jaké míry dokáže MAS pro každé Opatření/Fichi Programových rámců identifikovat potenciální žadatele, případně připravené projekty?

[4] Např. z toho důvodu, že svoji poptávku již uspokojili jinak (např. prostřednictvím „přímých“ žádostí do příslušného OP/PRV, získáním jiných zdrojů atp.).

Fokusní skupina na základě předem připravených dokumentů (čerpání dle jednotlivých opatření/fichí formou tabulek a map, rozhovor se zaměstnanci MAS) vyhodnotila, že MAS je schopna identifikovat potenciální žadatele. Způsob práce MAS je takový, že potenciální žadatelé jsou identifikováni na veřejných projednáních, seminářích a dalších akcích MAS. Jednak pracovníci MAS vycházeli z dosavadních zkušeností získaných v období 2007–2013, jednak z přípravy stávající strategie, průběžného monitoringu i dotazníkových šetření, ale také z osobních konzultací s potenciálními žadateli
B.4.2) Do jaké míry obsahují Programové rámce taková Opatření/Fiche, jejichž alokace byla nebo bude muset být krácena ve prospěch jiného Opatření/Fiche?
Nelze jednoznačně říci, že se nabízí takový postup. Spíše zaznamenáváme opačné kroky, tedy že Programové rámce obsahují takové Fiche, o něž není zejména kvůli externím faktorům zájem, například PRV Fiche 4 - Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů, Fiche 5 - Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů a Fiche 6 - Ochrana melioračních a zpevňujících dřevin. Fiche a opatření, ve kterých není o projekty zájem, budou přerozděleny do těch oblastí, kde je zájem největší. Předpokládá se vyhlášení článku 20 u PRV, kde bude podporována spolková činnost, tato oblast je na území dlouhodobě požadována, proto se předpokládá přesun finančních prostředků z nečerpaných Fichí právě do nového článku 20.
B.4.3) Do jaké míry je v jednotlivých Opatřeních/Fichích Programových rámců zaznamenán dlouhodobý nedostatek poptávky vzhledem k nabídce finančních prostředků (alokaci)?
Nedostatek poptávky byl zaznamenán v případě programového rámce PRV s oblastech podpory spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů; podpory investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů a ochrany melioračních a zpevňujících dřevin. Přestože v některých oblastech byly konzultovány projektové záměry, kvůli nastaveným pravidlům ze strany SZIFu a MZE nakonec žadatelé své záměry nepředložili. U IROPu došlo ke zrušení původně plánované aktivity Podpory sociálních služeb – aktivita sociální bydlení. Nově nastavené podmínky jsou pro potenciální žadatele nevýhodné, a na území MAS tedy není žádný vhodný žadatel pro tuto aktivitu.
Klíčová zjištění:
1. Velmi dobrá identifikace žadatelů. 2. Nezájem žadatelů realizovat projekty ve vybraných opatřeních

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

B.4 Do jaké míry obsahují Programové rámce právě taková opatření/fiche, o které je ze strany potenciálních žadatelů zájem?
Programové rámce taková opatření samozřejmě obsahují a lze říci, že jich je většina, ale přesto byl zaznamenán nezájem u vybraných opatření uvedených v otázce B 4.3. Tomuto konstatování odpovídá kvalita vstupů, zejména Strategie. Dle provedeného průzkumu území byly identifikovány i takové aktivity, které nyní nejsou podporovanými v rámci stanovených programových rámců. Jedná se především o aktivity, které by mohly být realizovány ze strany aktivních spolků v obcích buď samostatně, nebo i ve spolupráci s obcí – byla by tímto posílena komunitní rovina (občané pomohou k rozvoji obce a současně se posílí spolupráce se zástupci obce).

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění		
Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	**Termín (do kdy)**	**Odpovědnost za implementaci doporučení**
1. Přesun finančních prostředků z opatření, o které není zájem do oblasti, kde je zaznamenána poptávka. Konkrétně v případě programového rámce PRV s oblastech podpory spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů; podpory investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů a ochrany melioračních a zpevňujících dřevin. U IROPu došlo ke zrušení původně plánované aktivity Podpory sociálních služeb – aktivita sociální bydlení. – viz odpovědi na evaluační podotázky B 4.1. – 4.3	Rok 2019 – nové výzvy	vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
2. Rozšíření programových rámců o nově podporované aktivity – podpora spolků v obcích	Rok 2019	vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

Oblast C – Výstupy a výsledky implementace SCLLD

Cílem evaluace v rámci oblasti C je vyhodnocení výsledků intervencí realizovaných v rámci dané SCLLD a příspěvku intervencí k dosahování cílů SCLLD. **Předmětem** evaluace v rámci oblasti C jsou proto vstupy a výstupy implementace SCLLD, jejich vzájemné vazby a změny, které výstupy způsobily v různých oblastech společnosti a hospodářství (tj. výsledky implementace SCLLD). Evaluace v oblasti C podává informace o tom, zda:

1. ***Přináší nám vynaložené prostředky (zdroje) odpovídající a uspokojivé výsledky, které jsou v území potřeba?***
2. ***Dosahujeme naplánovaných cílů? Přináší realizace SCLLD do území plánované (i neplánované) potřebné změny?***
3. ***Co děláme pro dosahování vytýčených cílů dobře a co naopak špatně?***
4. ***Co je třeba (je-li to možné) změnit, abychom dosahovali lepších výsledků s menším vynaložením zdrojů?***
5. ***Přispívá realizace SCLLD ke zlepšení života konkrétních cílových skupin? Jak? Proč ano, proč ne?***
6. ***Jakou přidanou hodnotu SCLLD do území MAS Moravská cesta přináší?***

Výstupem evaluace v rámci oblasti C je soubor manažerských doporučení k úpravě hodnocených komponent strategie a manažerské shrnutí výstupů a výsledků dosavadní realizace příslušné SCLLD. **Výsledkem** evaluace bude v případě realizace opatření vyplývajících z manažerských doporučení úprava SCLLD v příslušné části tak, aby bylo možné realizací SCLLD účinněji dosáhnout vytýčených cílů strategie.

V rámci evaluace v Oblasti C zodpovídá MAS Moravská cesta následující evaluační **otázky**:

- C.1 V jaké fázi realizace se SCLLD k 31. 12. 2018 nachází?
- C.2 Jak přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů (věcný a finanční pokrok realizace SCLLD)?
- C.3 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účelně (tj. do jaké míry intervence splnila svůj účel)?
- C.4 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účinně?
- C.5 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosahování specifických cílů opatření/fichí Programových rámců?
- C.6 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidané hodnoty LEADER/CLLD?
- C.7 Do jaké míry podpořily intervence Programu rozvoje venkova místní rozvoj ve venkovských oblastech?

Klíčovým nástrojem při zodpovídání podotázek a otázek v Oblasti C jsou tyto metody:

- Obsahová analýza (výzvy, věcný a finanční pokrok)
- Individuální (příp. skupinové) rozhovory s žadateli/příjemci a cílovými skupinami (nutné pro zpracování případových studií)
- Case Studies (případové studie).

Obecná logika (postup) zodpovídání evaluačních otázek v Oblasti C – Výstupy a výsledky implementace SCLLD:

1. **Shromáždění dostupných dat, dokumentů a záznamů (vč. žádostí o dotaci, studií proveditelnosti, příp. dalších příloh popisujících podrobnosti k dané žádosti/projektu) → jejich zpracování: obsahová analýza, příprava pro realizaci rozhovorů s vybranými příjemci a zpracování případových studií (příprava / individualizace otázek pro rozhovory, výběr a kontaktování příjemců, oslovení, domluvení termínů rozhovorů) →**
2. **realizace individuálních rozhovorů s cílem získat takové informace o výstupech a výsledcích projektů, které nejsou vyjádřeny hodnotou stanovených indikátorů (se zaměřením na zamýšlené i nezamýšlené výstupy) →**
3. **zpracování záznamů: podrobný zápis z každého rozhovoru →**
4. **zpracování případové studie ke každému vybranému projektu →**
5. **syntéza poznatků z případových studií a formulace odpovědí na podotázky →**
6. **realizace Focus Group k zodpovězení EO C.6 a C.8 (postup a metodologie fokusní skupiny viz Obecný postup zodpovídání u oblasti B) →**
7. **syntéza/shrnutí odpovědí na podotázky: formulace odpovědí na evaluační otázky →**
8. **identifikace hlavních zjištění →**
9. **vypracování návrhů pro zlepšení implementace, vypracování návrhů na úpravy v dokumentu SCLLD, příp. vypracování návrhů na úpravy v Programových rámcích atd.**

EO C.1 V jaké fázi realizace se SCLLD k 31. 12. 2018 nachází (do jaké míry je průběh realizace v souladu s plánovaným harmonogramem výzev)?

Hlavním cílem této evaluační otázky je popsat a vyhodnotit aktuální stav implementace (realizace) SCLLD.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Harmonogramy výzev
- Záznamy k výzvám (výzva, seznamy přijatých žádostí, seznamy podpořených projektů)
- Informace v CSSF14+ (podpořené projekty / projekty s vydaným právním aktem)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Syntéza poznatků

Záznamy, které MAS vytvoří při zodpovídání EO, a které použije pro její zodpovězení

MAS vyplní připravený přehled výzev (viz níže).

Odpovědi na evaluační podotázky

Pokrok v implementaci (realizaci) SCLLD – přehled výzev dle stavu
☐ MAS dosud nevyhlásila žádnou výzvu ☐ MAS má __0_ výzev, u kterých probíhá příjem žádostí, z toho: - ___ v PR IROP, - ___v PR PRV, - ___v PR OPZ, - ___v PR OP ŽP ☐ MAS má __0_ výzev, u kterých probíhá kontrola FNaP a věcné hodnocení žádostí o dotaci, z toho: - ___ v PR IROP, - ___v PR PRV, - ___v PR OPZ, - ___v PR OP ŽP ☐ MAS má __0_ výzev, u kterých probíhá administrativní kontrola a ZoZ ze strany ŘO, z toho: - ___ v PR IROP, - ___v PR PRV, - ___v PR OPZ, - ___v PR OP ŽP **x MAS má __1_ výzvu, ve které jsou projekty s vydaným právním aktem, z toho:** - ___ v PR IROP, - ___v PR PRV, - ___v PR OPZ, - __1_v PR OP ŽP

x MAS má __7_ výzev, ve kterých jsou ukončené projekty (projekty, u kterých byla podána závěrečná

žádost o platbu/závěrečná zpráva o realizaci), z toho:

- _2__ v PR IROP,
- _2__v PR PRV,
- _3__v PR OPZ,
- _0__v PR OP ŽP

Celkový přehled výzev MAS k 31. 12. 2018:

PR	Počet výzev s ukončeným příjmem žádostí o dotaci ve výzvě MAS v jednotlivých letech		
	2017	2018	2019 - výhled
IROP	2	0	2
PRV	1	1	1
OPZ	3	0	3
OP ŽP	0	1	3
CELKEM	**6**	**2**	**9**

Klíčová zjištění:

1. MAS Moravská cesta vyhlásila do konce roku 2018 osm výzev, z toho už v sedmi výzvách byla u některých projektů předložena závěrečná žádost o platbu a některé projekty byly již proplaceny
2. Pro rok 2019 plánuje MAS vyhlásit 9 výzev, což je více, než za rok 2017 a 2018 dohromady. Kancelář MAS využije zkušeností s administrací předchozích výzev a díky naplánování výzev průběžně v během celého roku by měla administrace probíhat plynule.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

C.1 V jaké fázi realizace se SCLLD k 31. 12. 2018 nachází (do jaké míry je průběh realizace v souladu s plánovaným harmonogramem výzev)?

MAS nastavila první harmonogram výzev v roce 2016, strategie MAS Moravská cesta byla schválena 1.11.2016. Nastavení harmonogramu tedy probíhalo v době, kdy bylo jasné pouze minimum informací potřebných k přesnějšímu plánování. V roce 2017 bylo vyhlášeno 6 výzev, u PRV bylo v rámci jedné výzvy vyhlášeno 6 Fichí. Na rok 2018 bylo plánováno vyhlásit 3 výzvy, ale nakonec nebyla vyhlášena jedna výzva v IROP, zejména díky dlouhým schvalovacím procesům. Proto v letech 2017 i 2018 došlo k aktualizaci harmonogramu výzev pro všechny OP a pro rok 2019 je plánováno vyhlásit 9 výzev s cílem rozdělit v OPZ, OPŽP a IROP veškerou zbývající alokaci. U PRV je plánována i výzva na rok 2020, u ostatních OP budou další výzvy plánovány pouze v případě, že nebude alokace vyčerpána a pravidla jednotlivých OP umožní vyhlašovat výzvy i v dalších letech.

Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za implementaci doporučení

1. Pravidelně aktualizovat harmonogram výzev	Průběžně, minimálně 2x ročně	Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

EO C.2 Do jaké míry přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů (věcný a finanční pokrok realizace SCLLD)?

Hlavním cílem této evaluační otázky je popsat a vyhodnotit, zda jsou vhodně nastaveny cílové hodnoty povinných indikátorů výsledku a výstupu u Opatření/Fichí Programových rámců. Evaluace (tj. zpracování údajů) MAS provádí za všechna Opatření/Fiche všech Programových rámců. Tam, kde se bude nastavení cílových hodnot jevit jako nereálné (hodnoty jsou výrazně podhodnoceny/nadhodnoceny), je žádoucí navrhnout potřebné úpravy s využitím argumentace získané prostřednictvím zodpovídání této otázky. Dále dokumentovat, jak vhodně/nevhodně byly zpočátku nastaveny cílové hodnoty indikátorů a získat užitečné poznatky pro budoucí strategie (vyhnout se opakování chyb/nedostatků, zachytit příklady dobré praxe v oblasti nastavování cílových hodnot, využití zdrojů informací pro stanovení cílových hodnot atp.).

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Zpráva o plnění integrované strategie s údaji k 31. 12. 2018, vč. tabulky financování podle specifických cílů a tabulky indikátorů (s přehledem plánovaných cílových a dosažených hodnot)
- Žádosti o změnu, příp. Zprávy o plnění integrované strategie (část „Informace o problémech, které se vyskytly v realizaci integrované strategie v průběhu období, za které je tato zpráva vykazována a přijatá opatření“, příp. další relevantní části Zprávy)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Syntéza poznatků (při zodpovídání podotázek a EO)

Odpovědi na evaluační podotázky

C.2.1) Do jaké míry jsou v souladu s indikátorovým plánem dosahovány hodnoty indikátorů výstupů a výsledků v jednotlivých Opatřeních/Fichích Programových rámců?
IROP: Byly stanoveny celkem 3 indikátory pro opatření Zvýšení bezpečnosti dopravy, jeden indikátor byl přečerpán o 50 %, druhý nedočerpán o 43 % a třetí indikátor nebyl naplněn vůbec. Vzhledem k tomu, že opatření již nebudeme vyhlašovat, došlo k úpravě indikátorů na hodnoty dle předložených projektů. Pro opatření Podpora školství v regionu byly stanoveny 2 indikátory, oba byly výrazně přečerpány. Třetí opatření zatím nebylo vyhlášeno. OPZ: Pro opatření Podpora sociálních služeb jsou naplňovány 2 indikátory, jeden je vyčerpán z 71,74 % a druhý z 25 %. U opatření Podpora prorodinných opatření naplnily předložené projekty 2 stanovené indikátory z 59,71 % a 54.71 %. U posledního vyhlášeného opatření Zaměstnanost je naplňován jeden indikátor z 73,3 %. OPŽP: Byl předložen pouze jeden projekt, který si v žádosti stanovil takové indikátory, které povedou k naplnění dvou stanovených indikátorů ze 43,3 % a 50 %. PRV: Přestože byly vyhlášeny již 2 výzvy PRV a v každé bylo vyhlášeno 6 Fichí, byly předloženy projekty pouze ve třech Fichích. Pro Fichi 1 byly stanoveny 2 indikátory, oba byly výrazně přečerpány. U Fiche 2 byl jeden indikátor vyčerpán ze 100 % a druhý výrazně přečerpán. U Fiche 3 byly oba stanovené indikátory přečerpány. Vzhledem k tomu, že v dalších Fichích nebyly indikátory čerpány vůbec, bude nutná úprava indikátorů.
C.2.2) Do jaké míry odpovídají dosažené hodnoty indikátorů plnění finančního plánu SCLLD (opatření/fiche)?
IROP: U opatření Zvýšení bezpečnosti dopravy byla vyčerpána stanovená alokace, finanční plán byl naplněn, a zároveň byl přečerpán indikátor 75001 Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě. Nebyl naplněn indikátor 76100, jelikož nebyl předložen žádný projekt na výstavbu nových cyklostezek a cyklotras. U opatření Podpora školství v regionu byly oba stanovené indikátory výrazně přečerpány, naopak finanční plán je vyčerpán pouze z 39,8 %. Je tedy zřejmé, že indikátory nebyly správně stanoveny a je nutná jejich aktualizace. OPZ: U opatření Podpora sociálních služeb lze konstatovat, že čerpání indikátorů odpovídá čerpání rozpočtu, jelikož indikátory i finanční plán jsou vyčerpány zhruba ze ¾. Stejně tak odpovídá čerpání rozpočtu i naplňování indikátorů u opatření Podpora prorodinných opatření, kde je naplnění mírně nad 50 %. U opatření Zaměstnanost byla stanovená alokace téměř vyčerpána, ale indikátory jsou naplněny ze ¾. OPŽP: Předložený projekt naplnil indikátory z méně než 50 % a finanční plán je naplněn z 27,7 %. PRV:

Ve Fichích, ve kterých byly přeloženy projekty, je v celkovém součtu finanční plán naplněn zhruba ze 65%, oproti tomu indikátory jsou výrazně přeplněny. V dalších Fichích nebyly předloženy žádné projekty, je tedy zřejmé, že je nutné provést nejen zásadní změnu indikátorů, ale také finančního plánu.

C.2.3) Do jaké míry upravovala MAS cílové hodnoty indikátorů prostřednictvím žádosti (žádostí) o změnu strategie (u jakých indikátorů, jak a proč)?

Žádost o změnu SCLLD byla předložena na konci září 2018 a dosud není schválena. Součástí žádosti o změnu je mj. i úprava indikátorů, k této oblasti již nebyly připomínky, proto popisujeme změny indikátorů jako provedené.

IROP:

MAS Moravská cesta vyhlásila výzvy ve dvou z celkově tří opatření. Výzva na poslední opatření – Podpora sociálních služeb je plánována pro rok 2019 a bude vyhlášena na celou původně plánovanou alokaci. Nedojde ke snížení plánované alokace, ale dojde k úpravě aktivit, nebude vyhlášeno sociální bydlení. V návaznosti na tuto změnu aktivit došlo i k úpravě indikátorů pro tuto aktivitu. Zároveň s touto změnou došlo i k aktualizaci indikátorů u dvou již vyhlášených opatření.

U opatření Podpora školství v regionu došlo u dvou indikátorů k výraznému přečerpání indikátorů, proto došlo k revizi indikátorů. Navýšení u indikátoru 50000 z hodnoty 4 a hodnotu 8 – bylo předloženo víc menších projektů. Dále byla navýšena hodnota indikátoru 50001 z 130 na 550 osob. Při stanovování indikátorů jsme počítali s tím, že školy budou předkládat projekty na rekonstrukce učeben, a proto jsme počítali kapacitu tříd. Většina předložených projektů ale do projektu zahrnula také bezbariérovost, a proto byl indikátor počítán na kapacitu celé školy. Tím došlo k výraznému navýšení.

U opatření Zvýšení bezpečnosti dopravy došlo k úpravě dvou indikátorů. Indikátor 75001 byl navýšen ze 4 na 6 realizací. Byly předloženy menší projekty, než bylo původně plánováno. Indikátor 76100 byl odstraněn, jelikož nebyl předložen žádný projekt na vybudování nových cyklostezek a cyklotras. Tuto výzvu již nebudeme vyhlašovat, proto byly indikátory upraveny dle předložených projektů.

OPZ:

Došlo k úpravě indikátorů u všech opatření. U opatření Podpora sociálních služeb byl jeden indikátor byl navýšen, u opatření Podpora prorodinných opatření došlo k navýšení u dvou indikátorů a u opatření Podpora zaměstnanosti byla navýšena hodnota u jednoho indikátoru.

OPŽP:

Došlo k úpravě indikátorů v souvislosti s přidáním dvou opatření – Realizace ÚSES a Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně.

PRV:

Zatím nedošlo k úpravě indikátorů prostřednictvím žádostí o změnu, jelikož nebylo možné předkládat změny PRV před schválením mid-term evaluace. Ke změně indikátorů došlo a budou upraveny ihned, jak bude možné změny předložit.

Klíčová zjištění:

1. Ukázalo se, že většina indikátorů nebyla čerpána dle plánu, docházelo jak k přečerpání, tak nedočerpání, napříč všemi vyhlášenými výzvami. Je tedy nutné provádět pravidelné vyhodnocování naplňování indikátorů u všech operačních programů.
2. U PR IROP bylo nutné provést výraznou změnu indikátorů. Důvodem změny bylo zejména výrazné přečerpání indikátorů u opatření Podpora školství v regionu.

3. U PRV je nutné po schválené mid-term evaluace požádat o změnu indikátorů a finančního plánu.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

C.2 Jak přispěla realizace jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců k dosahování hodnot indikátorů?		
Celkově lze říci, že u OPZ a IROP v opatřeních, kde byla vyhlášena výzva, dochází spíše k přečerpání indikátorů, a to i výrazně, tzn. o 200 % a více. Oproti tomu u PRV byly vyhlášeny Fiche, kde nebyly předloženy žádné projekty a zde je tedy výrazné nedočerpání. Ukázalo se, že indikátory nebyly nastaveny správně a je nutná jejich revize.		
Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění		
Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	**Termín (do kdy)**	**Odpovědnost za implementaci doporučení**
1. Změna indikátorů a finančního plánu PRV	Neprodleně po schválení mid-term evaluace	Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
2. Pravidelně aktualizovat čerpání indikátorů a finančního plánu pro všechny OP	Průběžně, minimálně 2x ročně	Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

C.3 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účelně (tj. do jaké míry intervence splnila svůj účel)?

Hlavním cílem této evaluační otázky je určit a vyhodnotit, zda podpořené intervence (projekty), respektive vynaložené prostředky vedou k dosahování stanoveného efektu, tj. do jaké míry plní svůj účel.

Otázka je zodpovězena na základě zjištění vyplývajících z případových studií. Zaměřuje se na skutečnost, zda projekty (intervence) přináší právě ty efekty, které jsou očekávány.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Žádosti o dotaci, studie proveditelnosti, další přílohy s informacemi o projektu (např. příloha s detailním popisem plánovaných aktivit projektu apod.)
- Žadatelé – individuální rozhovory

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Dotazování
- Případové studie
- Syntéza

Odpovědi na evaluační podotázky

C.3.1) Do jaké míry vedly projekty v jednotlivých Opatřeních/Fichích Programových rámců k dosažení předpokládaných (plánovaných) výstupů a výsledků?
Pro zpracování případových studií byly vybrány projekty ze všech OP. Pro OP IROP byl vybrán jeden projektu v opatření Podpora školství v regionu (proplacen) a jeden projekt v opatření Bezpečnost dopravy (proplacen). Výzva pro třetí opatření Podpora sociálních služeb nebyla zatím vyhlášena. Pro OPZ byly vybrány projekty ve všech třech opatřeních, všechny tyto projekty jsou v realizaci, žadatelé již předložili průběžné ŽoP a ZoR. Žádný projekt není ukončen. Pro PRV byly vybrány projekty ze tří Fichí, ve kterých žadatelé předložili své projekty, v dalších vyhlášených Fichích nebyl předložen žádný projekt. Všechny 3 projekty jsou již zrealizovány a proplaceny. Byly vybrány i projekty, ve kterých bylo vytvořeno pracovní místo. Pro OPŽP byla zpracována případové studie pro jediný předložený projekt (v realizaci). Z dotazníkových šetření a následně zpracování případových studií vyplynulo, že všechny proplacené projekty dosáhly všech plánovaných výstupů a výsledků a u projektů v realizaci se také předpokládá dosažení předpokládaných výstupů a výsledků.
C.3.2) Do jaké míry vedou intervence k uspokojování potřeb cílových skupin daného projektu (relevantních k Opatřením/Fichím Programových rámců)?
IROP – V případě opatření na podporu školství v regionu byly cílovou skupinou žáci, pedagogičtí pracovníci a osoby se speciálními vzdělávacími potřebami. Realizace projektu naplnila jejich potřeby. V případě bezpečnosti dopravy byly cílovými skupinami osoby dojíždějící za prací, návštěvníci a obyvatelé. Realizací projektu – rekonstrukcí cyklostezky propojující město a vesnici – došlo k uspokojení potřeb všech cílových skupin. PRV – Cílovou skupinou jsou v případě PRV samotní žadatelé, tj. zemědělci a nezemědělští podnikatelé. Z rozhovorů vyplynulo, že jejich potřeby byly zcela uspokojeny, pořízené stroje, zařízení a technologie jsou používány přesně k tomu účelu, který předpokládali. OPŽP – cílovou skupinou u projektu jsou vlastníci a správci pozemků, AOPK a zapojené obce. Projekt je v realizaci, ale je již teď zřejmé, že po ukončení projektu budou výsledky přesně odpovídat potřebám cílových skupin. OPZ – Všechny projekty, u kterých probíhalo dotazníkové šetření, jsou stále v realizaci. Proto uspokojení potřeb cílových skupin odhadujeme na základě průběhu realizace jednotlivých projektů. U opatření na podporu sociálních služeb jsou cílovou skupinou osoby ohrožené předlužeností, osoby pečující o malé děti a osoby sociálně vyloučené, nebo sociálním vyloučením ohrožené. Žádná osoba nečelí pouze jednomu problému, který by vyřešila jedna služba. Proto je pomoc poskytována komplexně, ve více specializovaných službách, avšak prostřednictvím jednoho klíčového pracovníka, tak aby jedinci/rodiny nebyly vystaveny zdlouhavým procesům opakovaného popisu životní situace. Realizované aktivity samozřejmě nedokáží vyřešit všechny problémy cílových skupin, což je u těchto cílových skupin pochopitelné a ani to není cílem projektu. Cílovou skupinou u projektu v opatření Podpora prorodinných opatření jsou osoby pečující o malé děti. Zde dochází j uspokojení všech potřeb, jelikož projekt na realizaci příměstských táborů je efektivním skloubením rodinného a pracovního života rodičů. Pracujícím rodičům zajišťuje možnost v klidu, bez stresu a plně se věnovat svému zaměstnání a zároveň vede ke zkvalitnění, zlepšení a zpestření volného času dětí.

C.3.3) Do jaké míry jsou výstupy a výsledky a dopady dosažené v jednotlivých Programových rámcích skutečně udržitelné?	
Jak již bylo uvedeno výše, proplacené projekty dosáhly všech plánovaných výstupů a výsledků a u projektů v realizaci se také předpokládá dosažení předpokládaných výstupů a výsledků. U všech projektů financovaných z IROP, PRV a OPŽP žadatelé předpokládají, že udržitelnost výstupů bude delší než povinná doba udržitelnosti projektu. Veškeré náklady vzniklé v době udržitelnosti budou hrazeny z rozpočtů jednotlivých žadatelů. U neinvestičních projektů z OPZ se udržitelnost nesleduje, ale oslovení žadatelé předpokládají předložení navazujících projektů, které by rozšiřovali již realizované aktivity.	
Klíčová zjištění:	
1. Všechny proplacené projekty dosáhly všech plánovaných výstupů a výsledků a u projektů v realizaci se také předpokládá dosažení předpokládaných výstupů a výsledků. 2. U všech projektů financovaných z IROP, PRV a OPŽP se předpokládá udržitelnost výstupů delší, než je povinně stanovená doba udržitelnosti jednotlivých projektů. 3. U neinvestičních projektů z OPZ předpokládají oslovení žadatelé předložení navazujících projektů, které by rozšiřovali již realizované aktivity.	

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

C.3 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účelně (tj. do jaké míry intervence splnila svůj účel)?		
Lze říci, že u všech projektů byly finanční prostředky vynaloženy účelně. Všechny proplacené projekty dosáhly všech plánovaných výstupů a výsledků a u projektů v realizaci se také předpokládá dosažení předpokládaných výstupů a výsledků. U všech projektů financovaných z IROP, PRV a OPŽP se předpokládá udržitelnost výstupů delší, než je povinně stanovená doba udržitelnosti jednotlivých projektů. U neinvestičních projektů z OPZ předpokládají oslovení žadatelé předložení navazujících projektů, které by rozšiřovali již realizované aktivity.		
Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění		
Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	**Termín (do kdy)**	**Odpovědnost za implementaci doporučení**
1. Motivovat realizátory projektů v OPZ k předkládání navazujících projektů	Duben 2019 – vyhlášení výzev OPZ MAS Moravská cesta	Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

C.4 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účinně a do jaké míry přinesly i neplánované (pozitivní i negativní) účinky?

Hlavním cílem této evaluační otázky je určit a vyhodnotit, zda bylo dosaženo výstupů a výsledků odpovídajících vynaloženým finančním prostředkům. Tedy zda s danými finančními prostředky mohlo či nemohlo být dosaženo více (co do kvality i kvantity) výstupů a výsledků.

Dále je cílem této evaluační otázky určit a vyhodnotit, zda bylo prostřednictvím intervencí (projektů) dosaženo ještě nějakých dalších předem neplánovaných výsledků (výstupů,

dopadů), a to jak pozitivních, tak nežádoucích/negativních. A to na jakékoliv úrovni, tj. přímo u příjemce, u cílových skupin, u dalších dotčených osob či organizací (stakeholderů) apod.

Otázka je zodpovězena na základě rozhovorů s příjemci a prostřednictvím zpracování případových studií.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Žádosti o dotaci, studie proveditelnosti, další přílohy s informacemi o projektu (např. příloha s popisem plánovaných příměstských táborů apod.)
- Příjemci – individuální rozhovory
- Záznamy z nepodpořených projektů

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Dotazování
- Případové studie
- Syntéza

Odpovědi na evaluační podotázky

C.4.1) Do jaké míry odpovídají dosažené výstupy a výsledky výši vynaložených prostředků (vstupů) v daném Opatření/fichi Programového rámce?
Náklady na jednotlivé sledované projekty nepřekročily stanovené limity, ani průměrné ceny odpovídající cenám v místě a čase obvyklé. Při porovnání cenové náročnosti jednotlivých projektů se spíše všechny dostaly pod stanovené limity, zejména u projektů IROP. V žádné výzvě nebyl převis projektů, proto nelze říci, zda by nepodpořené projekty mohly přinést více výstupů a výsledků.
C.4.2) Do jaké míry vedly intervence (projekty) v Programových rámcích k dosažení předem nepředpokládaných <u>pozitivních</u> výsledků?
IROP: Projekt v opatření Bezpečnost dopravy – Díky osvětlení je stezka využívaná i ve večerních a brzkých ranních hodinách a díky kvalitnímu rovnému povrchu je využívaná i in line bruslaři. V polovině stezky je přístřešek, který je oblíbeným místem odpočinku, nepředpokládalo se u něj tak časté využívání. Projekt v opatření Podpora školství v regionu – Realizace projektu přinesla vyšší prestiž školy a uznání zástupců jiných škol či zřizovatelů, kteří školu navštívili. OPZ: Opatření Podpora sociálních služeb – Díky poskytování nových dvou sociálních služeb – Dluhová poradna a Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi na území MAS Moravská cesta, mohl žadatel poznat nové klienty a odhalit i další problémy se kterými se osoby v území MAS potýkají. Jedná se především o problematiku bezdomovectví a poskytování krizového bydlení. Tento nový poznatek žadatel promítne do nově připravovaného Komunitního plánu sociálních služeb.

Dalším neplánovaným výsledkem projektu je navázaná spolupráce s advokátem, který se zaměřuje na problematiku dluhů. Pokud se klienti dostali do bezvýchodné situace, pak byli přesměrování na bezplatnou pomoc ze strany advokáta. Opatření Podpora prorodinných opatření – Během realizace táborů se objevil i neočekávaný výstup v tom smyslu, že se poznávali i rodiče dětí a často se zapojili i do jiných aktivit mimo projekt, které realizuje centrum v obci – přednášky, semináře, koncerty. PRV: Fiche 2 - Výsledky a efekty projektu jsou z pohledu žadatele hodnoceny velmi pozitivně, neplánované výsledky – především stoupající zájem zákazníků. Fiche 3 - Díky realizaci projektu došlo k rozšíření provozu areálu žadatele, dále k uspokojení poptávky návštěvníků a stoupající zájem o návštěvnost regionu Litovelsko – Pomoraví.
C.4.3) Do jaké míry vedly intervence (projekty) v jednotlivých Programových rámcích k dosažení předem nepředpokládaných <u>negativních</u> výsledků?
OPZ: Opatření Podpora prorodinných opatření – Problém žadatel zaznamenal především ve vykazování podpořených osob v souvislosti s povinným předkládáním Potvrzení o postavení podpořené osoby na trhu práce – někteří rodiče měli problém s potvrzováním tohoto dokumentu ze strany zaměstnavatele anebo nechtěli podepisovat velké množství dokumentů před přijetím dítěte a tábor. Opatření Podpora sociálních služeb – Žadatel měl problém s nastaveným rozpočtem v projektu, jelikož při začátku realizace změnily platové tabulky zaměstnanců v sociálních službách – došlo k jejich navýšení, s čímž se v projektu nepočítalo.
Klíčová zjištění
1. Ve všech projektových rámcích, ve kterých již byly projekty ukončeny, nebo jsou v realizaci déle než jeden rok, vedly intervence k dosažení předem nepředpokládaných pozitivních výsledků. 2. Malé množství projektů vykazovalo předem nepředpokládané negativní výsledky.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

C.4 Do jaké míry byly finanční prostředky na intervence vynaloženy účinně a do jaké míry přinesly i neplánované (pozitivní i negativní) účinky?
Porovnáním jednotlivých výstupů a cenové náročnosti jednotlivých projektů lze říci, že všechny projekty zrealizovaly nebo zrealizují výstupy a výsledky odpovídající výši vynaložených prostředků. Z dotazníkových šetření vyplynulo, že u všech projektů, které jsou již ukončeny, nebo jsou delší dobu v realizaci, vedly intervence k dosažení předem nepředpokládaných pozitivních výsledků a pouze malé množství projektů vykazovalo předem nepředpokládané negativní výsledky, konkrétně u projektů v programovém rámci OPZ.
Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění

Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	Termín (do kdy)	Odpovědnost za implementaci doporučení

1. Pravidelné vyhodnocování nepředpokládaných negativních výsledků u projektů v realizaci	Průběžně, min. 1x za realizaci projektů	Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
2.		

C.5 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosahování specifických cílů opatření/fichí Programových rámců?

Hlavním cílem této evaluační otázky je určit a vyhodnotit, zda bylo prostřednictvím intervencí (projektů) dosaženo stanovených cílů specifických cílů SCLLD, na které navazují jednotlivá Opatření/Fiche Programových rámců.

Otázka je zodpovězena na základě zjištění vyplývajících z případových studií.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- SCLLD – cíle jednotlivých Opatření/Fichí Programových rámců (do kterých budou náležet vybrané projekty, u kterých zpracovává případové studie)
- Inervenční logika (viz otázku B.1)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Dotazování
- Případové studie
- Komparativní analýza
- Syntéza

Odpovědi na evaluační podotázky

C.5.1) Do jaké míry naplňovaly cíle jednotlivých intervencí (projektů) specifický cíl daného Opatření/Fiche, tj. vedly k dosahování specifických cílů v jednotlivých Programových rámcích?
PRV: Fiche 1 – Projekt zcela naplňuje Specifický cíl 4. Podporovat zemědělství, lesnictví, potravinářství a regionální značku HANÁ Fiche 2 - Realizace projektu je plně v souladu s PR PRV – F2 – Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Díky realizaci projektu došlo k rozšíření provozu, dále k uspokojení poptávky návštěvníků a stoupající zájem o návštěvnost farmy. Fiche 3 – Realizace projektu je plně v souladu s PR PRV – F3 – Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb Výstupem projektu je pořízené vybavení centra (Restaurace a Penzionu) - zařízení kuchyně, restaurace, salonku a ubytovací části – kapacita 16 lůžek. Díky realizaci projektu byly uspokojeny všechny cílové skupiny – turisté, návštěvníci regionu apod.

IROP: Opatření Bezpečnost dopravy – Projekt zcela naplňuje Specifický cíl 1. Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu Opatření Podpora školství – Realizace projektu je plně v souladu s PR IROP - SC: 1. Zlepšit občanskou vybavenost a infrastrukturu, Opatření 5.5: Podpora školství v regionu Díky realizaci projektu proběhla rekonstrukce a vybavení odborných učeben ZŠ Skrbeň. Jednalo se o kompletní rekonstrukci – přístavbu a pořízení vybavení ve dvou odborných učebnách. Součástí realizace projektu bylo také řešení bezbariérovosti a výsadba zeleně. OPZ: Opatření podpora sociálních služeb – Projekt zcela naplňuje Specifický cíl: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost, konkrétně Opatření – Podpora sociálních služeb. Realizací projektu byl podpořen vznik nových sociálních služeb na území MAS Moravská cesta a také se zlepšila dostupnost sociálních služeb pro klienty. Opatření Prorodinná opatření – Projekt zcela naplňuje Specifický cíl: Podporovat sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání a zaměstnanost, konkrétně Opatření: Podpora prorodinných opatření. Realizací projektu byla poskytnuta pomoc rodičům v péči o děti v době prázdnin, aby se současně mohli věnovat i svému zaměstnání. OPŽP: Projekt zcela naplňuje Specifický cíl: Posílit přirozené funkce krajiny, konkrétně Opatření – Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích.
Klíčová zjištění:
1. Všechny projekty, u kterých proběhlo dotazníkové šetření, jsou zcela v souladu se specifickými cíli, ve kterých byly realizovány.

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

C.5 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosahování specifických cílů opatření/fichí Programových rámců?		
Všechny projekty, u kterých proběhlo dotazníkové šetření, jsou zcela v souladu se specifickými cíli, ve kterých byly realizovány.		
Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění		
Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	**Termín (do kdy)**	**Odpovědnost za implementaci doporučení**
1. Není nutné navrhovat opatření, jelikož všechny projekty dosáhly specifických cílů jednotlivých opatření/fichí, ve kterých byly předloženy.	Není relevantní	Není relevantní

C.6 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidané hodnoty LEADER/CLLD[5]?

Hlavním cílem této evaluační otázky je určit a vyhodnotit, zda a jak byla prostřednictvím intervencí (projektů) do území MAS doručena přidaná hodnota.

Otázka je zodpovězena na základě zjištění vyplývajících z poznatků případových studií a znalostí a zkušeností členů Focus Group.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Zpracované Případové studie
- Zápisy z realizovaných rozhovorů
- Poznatky z Focus Group
- Studie proveditelnosti, Podnikatelský záměr (tj. přílohy ŽoD popisující, jak byly cílové skupiny zapojeny do přípravy projektu)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Dotazování
- Focus Group
- Případové studie,
- Komparativní analýza
- Syntéza

Odpovědi na evaluační podotázky

C.6.1) Do jaké míry vedly projekty v jednotlivých Programových rámcích ke zlepšení místní správy, tj. vyššímu zapojení veřejnosti a cílových skupin do přípravy projektu, respektive formulace problémů a potřeb?
U realizovaných projektů v programovém rámci PRV (ať projektů které byly vybrány k dotazníkovému šetření, tak u ostatních projektů, které byly vybrány k podpoře) nedošlo při přípravě k rozvoji spolupráce neziskového, veřejného a podnikatelského sektoru. Zejména díky charakteru zpracování projektů, cílovou skupinou byl žadatel a nebylo nutné zapojovat další sektory. U projektů v programovém rámci OPZ docházelo při zpracování projektů k propojení neziskového a veřejného sektoru. Žadatelé byli většinou z neziskových organizací a spolupracovali při přípravě projektů s obcí, na jejímž území byl projekt realizován. Ať formou bezplatného nájmu při pořádání akcí, nebo při stanovování odhadu cílových skupin projektů, propagací projektů atp. U projektů v programovém rámci IROP docházelo k propojené všech tří sektorů. U dopravních projektů spolupracovali obce s podnikatelskými subjekty i veřejností při návrhu vedení tras chodníků a cyklostezek. U projektů zaměřených na rekonstrukci a výstavbu

[5] K lepšímu pochopení výrazu „přidaná hodnota LEADER/CLLD“ může vedle podotázek evaluační otázky přispět také dokument *POKYNY PRO HODNOCENÍ LEADER/CLLD, srpen 2017, str.53 – 56.*

školských zařízení byla do přípravy zapojována i veřejnost – odhad kapacity školských zařízení, návrhy na úpravu venkovních prostranství. U programového rámce OPŽP byly do přípravy projektu zapojováni vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků – Konkrétně Správa silnic Olomouckého kraje, Agentura pro ochranu přírody a krajiny ČR, ZP Červenka a.s., Obec Mladeč, Státní pozemkový úřad a soukromí vlastníci.
C.6.2) Do jaké míry přispěly intervence (projekty) v jednotlivých Programových rámcích k posílení sociálního kapitálu[6] v území MAS?
Téměř všichni oslovení žadatelé uvedli, že jedno z hlavních přidaných hodnot projektu byla spolupráce s MAS. Příprava i realizace projektu probíhala za účasti MAS, která jim poskytovala komfort, průběžné poradenství, konzultace, doporučení. Na seminářích pro žadatele a příjemce se potkávali s dalšími žadateli a docházel k jejich vzájemnému propojování a tím k budování sociálního kapitálu na území MAS. Konkrétním příkladem propojování osob je např. realizace táborů prostřednictvím Rodinného a komunitního centra, kde se díky realizaci projektu poznávali rodiče dětí, které docházely na příměstský tábor. Rodiče se následně zapojili i do jiných aktivit mimo projekt, které realizuje centrum v obci – přednášky, semináře, koncerty.
C.6.3) Do jaké míry MAS přispěla k inovativnosti projektů?
Způsob práce s cílovou skupinou – ve všech projektech byla práce s cílovou skupinou spíše standardní, pouze u jednoho projektu z PRV bylo zajímavostí to, že cílová skupina byla rozšířena o zahraniční turisty a to v nemalé míře – i přesto, že propagace nově vybudovaného penzionu je zatím v počáteční fázi. Způsob přípravy projektového záměru – nezaznamenali jsme žádné inovace ve způsobu přípravy. Nastavení realizace projektu – žadatelé nastavili své projekty v souladu s harmonogramem výzvy. Odlišný způsob řešení problému – vzniklé problémy v jednotlivých projektech byly řešeny ihned buď samotným žadatelem, nebo ve spolupráci s MAS. Způsob řešení byl vždy přizpůsoben konkrétním potřebám, ale ne formou inovativního řešení.
C.6.4) Do jaké míry přispěly intervence (projekty) v jednotlivých Programových rámcích k dosažení synergických účinků[7], kterých by nebylo dosaženo prostřednictvím projektů individuálních?

[6] Sociální kapitál
Sociální kapitál lze definovat jako „sítě spolu se sdílenými normami, hodnotami a chápáním, které usnadňují spolupráci v rámci skupin nebo mezi nimi“. (*Zdroj: POKYNY PRO HODNOCENÍ LEADER/CLLD, srpen 2017, str. 81)*

[7] Synergický účinek.
Skutečnost, že několik veřejných intervencí (nebo několik komponent intervence) společně vytváří dopad, který je větší než součet dopadů, které by vytvořily samostatně (např. intervence, která financuje rozšíření letiště, což zase pomáhá naplnit turistická zařízení rovněž financovaná intervencí). Synergický účinek obecně odkazuje na kladné dopady. Může však rovněž odkazovat na fenomény, které posilují negativní účinky, na negativní synergie nebo na antisynergie (např. intervence dotuje diverzifikaci podniků, zatímco regionální politika pomáhá posilovat dominantní činnost). (*Zdroj: POKYNY PRO HODNOCENÍ LEADER/CLLD, srpen 2017, str. 81)*

Rodinné a komunitní centrum se díky realizaci projektu příměstských táborů dostala více do podvědomí občanů a také zástupcům samotné obce. Dále se rozvíjí možná spolupráce s obcí, ale také s místní školou, kde centrum pořádá pro rodiče školení, semináře atd.	
Klíčová zjištění:	
1. V předložených projektech jsme nezaznamenali žádná inovativní řešení. 2. U jednoho projektu dochází k synergickým efektům.	

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

C.6 Do jaké míry vedly intervence v jednotlivých Programových rámcích k dosažení přidané hodnoty LEADER/CLLD?		
Žadatelé ocenili předkládání žádostí prostřednictvím MAS. Ti, co mají zkušenosti i s žádostmi přímo na SZIF, či další OP uvedli, že v případě předložení žádosti na MAS byla pro ně administrativa mnohem jednodušší. Mohli využíval bezplatné konzultace a bez podpory MAS by pro ně byla realizace projektu mnohem náročnější.		
Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění		
Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	**Termín (do kdy)**	**Odpovědnost za implementaci doporučení**
1. Podporovat inovace v projektech	Průběžně, při konzultacích projektových záměrů	Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD

C.7 Do jaké míry podpořily intervence Programu rozvoje venkova místní rozvoj ve venkovských oblastech?

Hlavním cílem této evaluační otázky je určit a vyhodnotit, do jaké míry došlo ke změnám území ve vybraných aspektech kvality života.

Otázka je zodpovězena na základě zjištění vyplývajících z případových studií a opírá se o expertní znalosti členů Focus Group.

Zdroje dat/informací

MAS při zodpovídání EO využije tyto dokumenty/záznamy:

- Seznam výzev a seznamy předložených projektů (pro identifikaci projektů, ve kterých mohlo dojít příspěvku na hodnocené aspekty kvality života)
- Případové studie
- CSSF14+ (hodnota indikátoru „Počet nově vytvořených pracovních míst“)

Metody sběru, zpracování a hodnocení informací/dat

- Obsahová analýza
- Focus Group
- Škálování

- Syntéza

Odpovědi na evaluační podotázky

C.7.1) Do jaké míry přispěly intervence v PR PRV k rozvoji v jednotlivých kritériích místního rozvoje:				
Pro dotazníkové šetření u PRV byly vybrány projekty ze tří Fichí, ve kterých žadatelé předložili své projekty, v dalších vyhlášených Fichích nebyl předložen žádný projekt. Všechny 3 projekty jsou již zrealizovány a proplaceny. Byly vybrány i projekty, ve kterých bylo vytvořeno pracovní místo. Pro odpověď na tyto otázky jsme využili též expertních znalostí členů fokusní skupiny a zkušeností zaměstnanců kanceláře MAS, kteří se věnují programovému rámci PRV. Při odpovědích na následující otázky hodnotíme realizaci všech schválených projektů v PRV v 1. a 2. výzvě MAS Moravská cesta.				
Služby a místní infrastruktura ve venkovských oblastech (v území MAS) se zlepšily				
○	x	○	○	○
služby a místní infrastruktura se rozhodně zlepšily	služby a místní infrastruktura se spíše zlepšily	služby a místní infrastruktura jsou zcela beze změny	služby a místní infrastruktura se spíše zhoršily	služby a místní infrastruktura se rozhodně zhoršily
Ve Fichi 3, která je určena pro nezemědělské podnikatele, bylo předloženo celkem 12 projektů v různých oblastech podnikání, od údržby krajiny po ubytovací a stravovací služby.				
Přístup ke službám a místní infrastruktuře ve venkovských oblastech (v území MAS) se zlepšil				
○	x	○	○	○
přístup ke službám a místní infrastruktuře se rozhodně zlepšil	přístup ke službám a místní infrastruktuře se spíše zlepšil	přístup ke službám a místní infrastruktuře se nezměnil	přístup ke službám a místní infrastruktuře se spíše zhoršil	přístup ke službám a místní infrastruktuře se rozhodně zhoršil
Předložené projekty mají částečný vliv na přístup ke službám, v 1.výzvě byly zrealizovány 3 projekty, které přispěly ke zlepšení služeb v cestovním ruchu. Byl zrealizován projekt na vybavení restaurace a penzionu, vybavení vodácké restaurace a venkovní vybavení v rekreačním středisku. Tyto služby jsou přístupné široké veřejnosti.				
Obyvatelé venkova (MAS) se zapojili do místních akcí				
○	○	x	○	○
obyvatelé venkova se rozhodně zapojovali do místních akcí	obyvatelé venkova se spíše zapojovali do místních akcí	obyvatelé venkova se do místních akcí zapojovali ve shodné míře jako dříve	obyvatelé venkova se do místních akcí spíše nezapojovali	obyvatelé venkova se do místních akcí rozhodně nezapojovali

Předložené projekty neměly vliv na zapojování obyvatel do místních akcí. Žádný z předložených projektů nerealizovat takové aktivity, které by vedly k zapojení místních obyvatel.				
Obyvatelé venkova (MAS) měli z místních akcí prospěch				
○	○	x	○	○
obyvatelé venkova měli z místních akcí rozhodně prospěch	obyvatelé venkova měli z místních akcí spíše prospěch	obyvatelé venkova mají z místních akcí stejný prospěch jako dříve	obyvatelé venkova spíše neměli z místních akcí prospěch	obyvatelé venkova rozhodně neměli z místních akcí prospěch
Vzhledem k tomu, že nedocházelo přímo k zapojení obyvatel do místních akcí, neměly předložené projekty neměly vliv na prospěch obyvatel.				
Prostřednictvím SCLLD byly vytvořeny pracovní příležitosti				
Závazek MAS v programovém rámci PRV je vytvořit 3,2 nových pracovních míst. Předložení projekty již tuto hodnotu naplnily a přečerpaly. V již proplacených projektech zemědělců bylo vytvořeno jedno pracovní místo, nezemědělští podnikatelé vytvořili 3 pracovní místa. Další nezemědělský projekt, který je v realizaci, vytvoří další pracovní místo.				
Zvýšila se velikost MAS a počet obyvatel MAS				
Ano, od roku 2013 se počet obyvatel MAS se postupně zvyšuje, každý rok je mírný nárust obyvatel. Z původních 31 667 obyvatel v roce 2013 došlo v roce 2017 k navýšení na 31 874. Nárůst není významný, ale vzhledem k tomu že se ani v jednom roce neobjevil pokles počtu obyvatel, předpokládáme stejný trend nárůstu i v dalších letech.				
Klíčová zjištění:				
1. Realizace projektů částečně přispěla je zlepšení přístupu ke službám a místní infrastruktuře. 2. Počet obyvatel MAS se každoročně mírně zvyšuje.				

Odpověď na evaluační otázku, doporučení

C.7 Do jaké míry podpořily intervence Programu rozvoje venkova místní rozvoj ve venkovských oblastech?
Služby a místní infrastruktura se na území MAS Moravská cesta spíše zlepšily, jelikož bylo na našem území realizováno celkem 12 projektů, které částečně přispěly ke zlepšení služeb v nezemědělské oblasti. Přístup ke službám se také částečně zlepšil. Díky realizaci tří projektů, které přispěly ke zlepšení služeb v cestovním ruchu, které jsou přístupné široké veřejnosti. Na zapojení obyvatel venkova se do místních akcí neměl přímý vliv žádný zrealizovaný projekt. Nepřímo ovlivnilo zapojení obyvatel do místních akcí realizace projektu ve Fichi 2 na pořízení strojů pro výrobu zmrzliny. Žadatel pravidelně pořádá akce pro veřejnost a nově na akcích prodává zmrzlinu, které je mezi místními obyvateli stále populárnější a přitahuje na akce nové návštěvníky. Předpokládáme, že v roce 2020 vyhlásím MAS výzvu PRV v článku 20, kde bude prostor pro aktivity vedoucí k zapojení obyvatel do místních akcí.

Realizace projektů měla vliv na zvýšení zaměstnanosti v regionu. V již proplacených projektech zemědělců bylo vytvořeno jedno pracovní místo, nezemědělští podnikatelé vytvořili 3 pracovní místa. Další nezemědělský projekt, který je v realizaci, vytvoří další pracovní místo.		
Doporučení k řešení klíčových problémů/zjištění		
Doporučení (aktivita, úprava SCLLD apod.)	**Termín (do kdy)**	**Odpovědnost za implementaci doporučení**
1. Do předkládaných projektů zahrnovat aktivity vedoucí k zapojení obyvatel do místních akcí – článek 20 PRV	březen 2020 – 4.Výzva PRV	Vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD
2.		

3. Manažerské shrnutí výstupů a výsledků dosavadní implementace SCLLD

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje s názvem *Demê furt dopředô a necófnem...*byla schválena Ministerstvem pro místní rozvoj dne 1. 11. 2016. První výzvy byly MAS Moravskou cestou vyhlášeny ještě v roce 2016.

Součástí strategie jsou tzv. Programové rámce, které obsahují definice konkrétních opatření SCLLD pro naplnění stanovených cílů. Pro každý relevantní program podporovaný z ESI fondů byl zpracován samostatný Programový rámec, v případě MAS Moravská cesta se jedná o PR IROP, PR PRV, PR OPZ a PR OPŽP.

Zaměření Programových rámců:

PR IROP

- Opatření 1 – Zvýšení bezpečnosti dopravy, oprava a výstavba cyklostezek
  (Cílem je zajištění bezpečné dopravy pro pěší a cyklodopravu v návaznosti na prostředky hromadné dopravy a současné zlepšení občanské vybavenosti v obcích.)
- Opatření 2 – Podpora sociálních služeb
  (Cílem je zvýšení dostupnosti sociálních služeb v regionu, vytvoření zázemí pro terénní a ambulantní služby, podpora komunitních center.)
- Opatření 3 – Podpora školství v regionu
  (Cílem je přispět k rozvoji občanské vybavenosti v regionu v oblasti vzdělávání předškolního, základního, středního, zájmového a neformálního, celoživotního.)

PR PRV

- Fiche 1 - Podpora investic do živočišné a rostlinné výroby
  (Fiche je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku.)
- Fiche 2 - Podpora zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
  (Fiche je zaměřena na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora je zaměřena na investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh nebo vývoje zemědělských produktů.)
- Fiche 3 - Podpora oživení řemesel, živností, malých a středních firem a služeb
  (Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice na založení a rozvoj nezemědělských činností.)
- Fiche 4 - Podpora spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
  (Fiche je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDŘ) a místních trhů.)
- Fiche 5 - Podpora investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů
  (Fiche bude zaměřena na investice do lesnických technologií a do strojů a technologií vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva.)
- Fiche 6 - Ochrana meliorační ch a zpevňujících dřevin
  (Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice ke zvyšování environmentálních a

společenských funkcí lesa podporou ochrany melioračních a zpevňujících dřevin.)

- Fiche 7 - Rozvoj spolupráce mezi MAS

  (Fiche je zaměřena na projekty spolupráce mezi MAS. Aktivity budou vykazovat hodnotu přidanou spoluprací, tzn., že výstupy projektu by bez této spolupráce v takové podobě nevznikly.)

PR OPZ

- Opatření 1 – Podpora sociálních služeb
  (Cílem opatření je podporovat sociální služby (terénní, ambulantní i pobytové) na území MAS Moravská cesta, ať už služby stávajících poskytovatelů sociálních služeb, tak i nově vznikajících služeb.)
- Opatření 2 – Podpora prorodinných opatření
  (Cílem opatření je pomoc rodičům v péči o děti, aby se současně mohli věnovat i svému zaměstnání. Proto budou podporovány školní družiny, kluby, příměstské tábory, dětské skupiny v podnicích či individuální péče.)
- Opatření 3 – Zaměstnanost
  (Cílem opatření je podpoření zaměstnanosti na území MAS Moravská cesta.)

PR OPŽP

- Opatření 1 - Výsadba dřevin na nelesní půdě ve velkoplošných zvláště chráněných územích

  (Opatření se vztahuje konkrétně k vytváření, regeneraci či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur, na jejichž základě bude posílena ekologická stabilita.)
- Opatření 2 – Posílit přirozené funkce krajiny (Realizace ÚSES)

  (Opatření se zaměřuje na posílení ekologické stability krajiny obnovou a vytvářením krajinných prvků a struktur, jejich regeneraci či posílení jejich funkčnosti.)
- Opatření 3 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

  (Zakládání a obnova ploch a prvků veřejné zeleně, včetně funkčních propojení s přírodními plochami prostřednictvím výsadeb či ošetřením stromů a keřů. Cílem opatření je vytvoření vhodnějšího a přírodního prostředí pro život občanů i návštěvníků.)

V období 2016–2018 vyhlásila MAS Moravská cesta celkem 8 výzev v rámci 4 operačních programů a vybrala 44 projektů k realizaci (následně 2 žadatelé od realizace projektu odstoupili). Následující mapa ukazuje rozložení projektů v území MAS a lze říci, že téměř v každé obci byl podpořen alespoň jeden projekt.

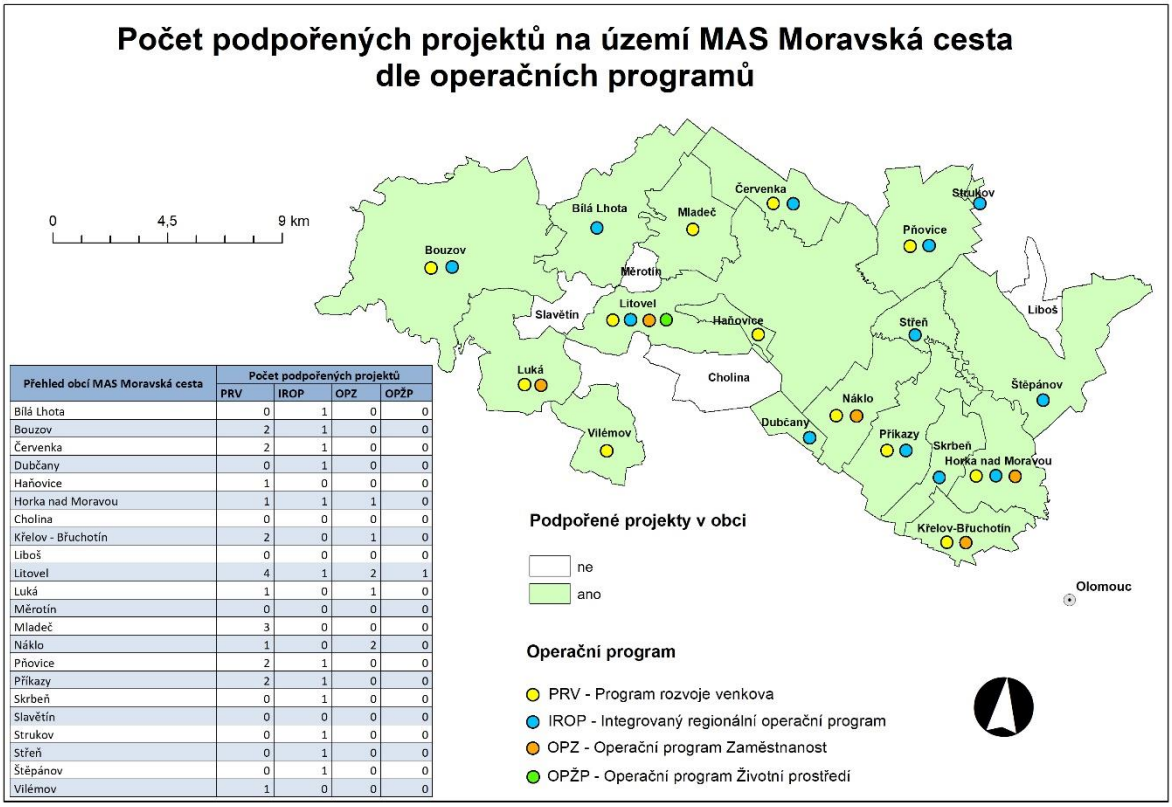

Přehled obcí MAS Moravská cesta	Počet podpořených projektů			
	PRV	IROP	OPZ	OPŽP
Bílá Lhota	0	1	0	0
Bouzov	2	1	0	0
Červenka	2	1	0	0
Dubčany	0	1	0	0
Haňovice	1	0	0	0
Horka nad Moravou	1	1	1	0
Cholina	0	0	0	0
Křelov - Břuchotín	2	0	1	0
Liboš	0	0	0	0
Litovel	4	1	2	1
Luká	1	0	1	0
Měrotín	0	0	0	0
Mladeč	3	0	0	0
Náklo	1	0	2	0
Přňovice	2	1	0	0
Příkazy	2	1	0	0
Skrbeň	0	1	0	0
Slavětín	0	0	0	0
Strukov	0	1	0	0
Střeň	0	1	0	0
Štěpánov	0	1	0	0
Vilémov	1	0	0	0

Práce na mid-term evaluaci byly zahájeny již v červenci 2018. Pro zpracování evaluační zprávy jsme využili kombinaci sebehodnocení a externí evaluace – Civipolis, o.p.s., doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.. Externí evaluátor se podílel na vedení fokusních skupin a formulování závěrů z těchto jednání, které jsme následně uvedli v oblasti B a částečně i v oblasti C a v návrhu manažerských doporučení.

Proběhla 2 jednání fokusních skupin, první se uskutečnila dne 21.1.2019 a byla zaměřená pouze na oblast B. Druhá fokusní skupina proběhla dne 5. 2. 2019 a byla zaměřena na oblast B i C, byli do ní zapojeni i odborníci z Univerzity Palackého v Olomouci. Jejich činnost se zaměřila jak na metodologii, tak i na obsah rozhovorů samotných.

Řízené rozhovory se konaly průběžně, v roce 2018 proběhly rozhovory s žadateli, kteří již mají své projekty proplaceny a byli tedy již v období udržitelnosti projektů. Rozhovor byl vždy veden zaměstnancem MAS a probíhal přímo s žadatelem. Žádný rozhovor nebyl veden s externím zpracovatelem projektu, přestože některé projekty nezpracovával přímo žadatel, ale využil služeb externí firmy. Žadatelé byli schopni odpovědět na všechny otázky. Rozhovory probíhaly v termínech 11. 12. 2018, 16. 1. 2019, 17. 1. 2019, 22. 1. 2019, 23. 1. 2019 25. 1. 2019. Probíhaly buď v sídle žadatele, nebo v kanceláři MAS Moravská cesta.

OBLAST A:

MAS Moravská cesta ve sledovaném období připravovala výzvy do čtyř operačních programů, tj. OPZ (3 výzvy), OPŽP (1 výzva), PRV (3 výzvy, poslední výzva byla vyhlášena až 7. 1. 2019) a IROP (2 výzvy). Příprava výzev měla u každého operačního programu svá specifika, a proto uvádíme souhrn nejdůležitějších pozitiv a negativ včetně návrhů na eliminaci problémů.

V rámci procesu vyhlašování výzev a příjem žádostí jsme měli k dispozici jasně popsané metodické pokyny/dokumenty a bylo možné využít konzultací se zástupem ŘO. Tento stav fungoval především v rámci OPZ a PRV. Problémovou oblastí v tomto procesu byla především práce se systémem MS2014+ z důvodu jeho častých výpadků a také nedostatečných seminářů věnujících se práci v systému. Pro žadatele bylo seznámení s tímto systémem také velmi problematické a složité. Ztížený administrativní proces zaznamenala MAS při vyhlašování výzev v rámci IROP a OPŽP z důvodu nejasné orientace v metodických pokynech a absenci některých příruček (zadávání výzev, kritérií). Vzniklým komplikacím bude MAS předcházet na základě spolupráce s NS MAS

Hodnocení žádostí o dotaci a výběr projektů probíhal bez problémů díky vstřícnému přístupu a ochotě členů MAS Moravská cesta, kteří se zapojili do hodnocení projektů a věnovali svůj čas prostudování veškerých podkladů nutných k provedení hodnocení. Neocenitelným pomocníkem v hodnocení se staly odborné posudky vypracované odborníkem v dané oblasti. Obecně jako negativum se nám jeví časová náročnost hodnotícího procesu a složitost žádostí o dotaci včetně velkého množství příloh. Tomuto by MAS ráda předešla průzkumem území a nalezením dalších odborníků v daných oblastech, pro které by hodnocení projektů nebylo příliš složité, a samozřejmě apelovat na NS MAS, aby předávala informace z daných MAS na ŘO, které by mohly administrativu projektů zjednodušit.

Animace MAS probíhá v území několika osvědčenými způsoby, a to prostřednictvím webových stránek, facebookových stránek, čtvrtletním Newsletterem nebo vydáváním zpravodaje Moravskou cestou. Veškeré informace o realizaci SCLLD jsou zveřejňovány výše uvedeným způsobem včetně informací o vyhlašování výzev a konání seminářů apod. Slabou stránku MAS identifikovala v absenci odborníka na psaní tiskových zpráv a PR organizace. Zlepšit by MAS chtěla i předávání informací od členů MAS směrem k veřejnosti. MAS Moravská cesta je realizátorem projektu MAP, a proto probíhá i tzv. animace škol. Na základě toho došlo ke zlepšení spolupráce s další cílovou skupinou v území. Problém byl zaznamenán u malotřídních škol, které se nechtějí zapojit do procesu evropských dotací z důvodu velké administrativní náročnosti, ovšem MAS nabízí všem bezplatné konzultace a pomoc v oblasti dotačních možností.

V oblasti financování realizace SCLLD z IROP 4.2 oceňuje MAS vstřícný přístup ze strany Výboru spolku při stanovování nákladů v letech 2016 -2018 a také bezproblémovou komunikaci s manažery projektu. Pozitivum bylo identifikováno i v rozdělení projektu do dvou žádostí a využití zkušeností z první žádosti. Zpočátku se objevil problém v pochopení rozdílu mezi finančním plánem a ročním rozpočtem projektu a také v oblasti nastavování činností a k nim příslušným nákladům na delší časové období, ovšem východiskem z této situace je jasné nastavení harmonogramu v letech a nutné studium metodik a příruček.

OBLAST B:

Hlavním cílem SCLLD MAS Moravská cesta je „Zlepšit kvalitu života v regionu“, respektive území, a to prostřednictvím sedmi Specifických cílů a opatření, které byly stanoveny na základě situační analýzy, SWOT analýzy a databáze projektových záměrů. Po důkladných analýzách, monitoringu aktérů a na základě skupinových rozhovorů můžeme konstatovat, že stále plně odpovídají aktuálním problémům a potřebám území MAS. Je to dáno zejména tím, že byla kvalitně provedena příprava strategie.

Realizace strategie však přinesla i záporná zjištění – především nezájem čerpání podpory z oblasti PRV v případě Podpory spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů; Podporu investic do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů; Ochranu melioračních a zpevňujících dřevin i z oblasti IROP - Podpory sociálních služeb – aktivita sociální bydlení.

Přesto, že jsme oslovili potenciální žadatele v území (formou dotazníkového šetření, veřejných projednání, osobních konzultací) – podmínky čerpání dotací v těchto oblastech nejsou atraktivní (dlouhá doba udržitelnosti projektu, nízká míra dotace).

OBLAST C:

Pro zpracování případových studií byly vybrány projekty ze všech OP. Pro OP IROP byl vybrán jeden projekt v opatření Podpora školství v regionu (proplacen) a jeden projekt v opatření Bezpečnost dopravy (proplacen). Výzva pro třetí opatření Podpora sociálních služeb nebyla zatím vyhlášena. Pro OPZ byly vybrány projekty ve všech třech opatřeních, všechny tyto projekty jsou v realizaci, žadatelé již předložili průběžné ŽoP a ZoR. Žádný projekt není ukončen. Pro PRV byly vybrány projekty ze tří Fichí, ve kterých žadatelé předložili své projekty, v dalších vyhlášených Fichích nebyl předložen žádný projekt. Všechny 3 projekty jsou již zrealizovány a proplaceny. Byly vybrány i projekty, ve kterých bylo vytvořeno pracovní místo. Pro OPŽP byla zpracována případové studie pro jediný předložený projekt (v realizaci).

Z dotazníkových šetření a následně zpracování případových studií vyplynulo, že všechny proplacené projekty dosáhly všech plánovaných výstupů a výsledků a u projektů v realizaci se také předpokládá dosažení předpokládaných výstupů a výsledků.

Odpovědnost za evaluaci SCLLD, respektive za schválení Evaluační zprávy je v souladu s dokumenty Jednací Řád a Stanovy svěřena Kontrolnímu orgánu MAS. Dále bude Evaluační zpráva projednána na Výboru spolku, který projedná implementaci navrhovaných opatření.

3.1 Evaluační postup

Evaluační postup, tj. způsob zodpovídání jednotlivých evaluačních otázek a jejich podotázek je vždy uveden u příslušné evaluační otázky, respektive podotázky.

3.2 Harmonogram zpracování mid-term evaluace

MAS Moravská cesta realizovala příslušné činnosti mid-term evaluace dle harmonogramu uvedeného v následující tabulce.

Tabulka 9 – Skutečný harmonogram klíčových činností mid-term evaluace SCLLD MAS Moravská cesta

Aktivita	Datum zahájení činnosti (od)	Datum ukončení činnosti (do)	Datum
Zpracování mid-term evaluace	**1. 7. 2018**	**10.2. 2019**	
Seznámení se Zadáním, šablonou Evaluační zprávy	1. 7. 2018	1.9. 2018	
Sebeevaluace v Oblasti A	1.8.2019	21.1.2019	21.1.2019
Evaluace v Oblasti B	**1.1.2019**	**31.1.2019**	
Příprava podkladů na jednání Focus Group	1.12.2018	20.1.2019	
Jednání Focus Group			21.1.2019, 5.2.2019

Aktivita	Datum zahájení činnosti (od)	Datum ukončení činnosti (do)	Datum
Zodpovězení Evaluačních otázek a podotázek v Oblasti B	**1.1.2019**	**31.1.2019**	**31.1.2019**
Evaluace v Oblasti C	**1.12.2018**	**11.2.2019**	
Příprava podkladů pro zpracování polostrukturovaných rozhovorů s příjemci	1.12.2018	10.1.2019	10.1.2019
Realizace polostrukturovaných rozhovorů s příjemci	11.12.2018	25.1.2019	11.12.2018, 16.1., 17.1., 22.1., 23.1., 25.1. 2019
Zpracování případových studií k projektům v realizaci (ukončeným projektům)	11.12.2018	28.1.2019	
Jednání Focus Group			5.2.2019
Zodpovězení Evaluačních otázek a podotázek v Oblasti C	15.1.2019	10.2.2019	
Projednání a schválení Evaluační zprávy odpovědným orgánem MAS			11.2.2019
Předložení Evaluační zprávy MMR-ORP skrze ISKP14+			**14.2.2019**